

287

EUROPEJSKA KONWENCJA RAMOWA O WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ MIĘDZY WSPÓLNOTAMI I WŁADZAMI TERYTORIALNYMI

sporządzona w Madrycie dnia 21 maja 1980 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 21 maja 1980 r. została sporządzona w Madrycie Europejska konwencja ramowa o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi w następującym brzmieniu:

Przekład

EUROPEJSKA KONWENCJA RAMOWA O WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ MIĘDZY WSPÓLNOTAMI I WŁADZAMI TERYTORIALNYMI**Preambuła**

Państwa członkowskie Rady Europy, które podpisały niniejszą konwencję,

zważywszy, że celem Rady Europy jest stworzenie ściślejszych powiązań między jej członkami oraz wspieranie współpracy między nimi;

zważywszy, że zgodnie z artykułem 1 Statutu Rady Europy cel ten powinien zostać osiągnięty w szczególności przez zawieranie porozumień w dziedzinie administracji;

zważywszy, że Rada Europy dąży do zapewnienia współdziałania wspólnot i władz terytorialnych Europy przy urzeczywistnianiu jej celów;

biorąc pod uwagę znaczenie, jakie przy dążeniu do tego celu może posiadać współpraca między wspólnotami i władzami terytorialnymi obszarów przygranicznych w takich dziedzinach, jak rozwój regionów, miast i wsi, ochrona środowiska, poprawa infrastruktury publicznej oraz usług dla ludności, a także wzajemna pomoc w razie nieszczęść i katastrof;

biorąc pod uwagę doświadczenia, które pokazały, że współpraca między władzami lokalnymi i regionalnymi w Europie ułatwia skuteczną realizację ich celów, a w szczególności przyczynia się do poprawy stanu i rozwoju obszarów przygranicznych;

zdecydowane w jak najszerszym stopniu wspierać tę współpracę i w ten sposób przyczyniać się do postępu gospodarczego i społecznego obszarów przygranicznych oraz do umocnienia poczucia wspólnoty, które jednoczy narody Europy,

postanowiły, co następuje:

EUROPEAN OUTLINE CONVENTION ON TRANSFRONTIER CO-OPERATION BETWEEN TERRITORIAL COMMUNITIES OR AUTHORITIES**Preamble**

The member States of the Council of Europe, signatories to this Convention,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members and to promote co-operation between them;

Considering that, as defined in Article 1 of the Council of Europe Statute, this aim will be pursued in particular by agreements in the administrative field;

Considering that the Council of Europe shall ensure the participation of the territorial communities or authorities of Europe in the achievement of its aim;

Considering the potential importance, for the pursuit of this objective, of co-operation between territorial communities or authorities at frontiers in such fields as regional, urban and rural development, environmental protection, the improvement of public facilities and services and mutual assistance in emergencies;

Having regard to past experience which shows that co-operation between local and regional authorities in Europe makes it easier for them to carry out their tasks effectively and contributes in particular to the improvement and development of frontier regions;

Being resolved to promote such co-operation as far as possible and to contribute in this way to the economic and social progress of frontier regions and to the spirit of fellowship which unites the peoples of Europe;

Have agreed as follows:

Artykuł 1

Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się ułatwiać i wspierać współpracę transgraniczną wspólnot i władz terytorialnych podlegających jej właściwości ze wspólnotami i władzami terytorialnymi podlegającymi właściwości innej Umawiającej się Strony. Będzie ona czyniła starania na rzecz zawarcia porozumień i przyjęcia uzgodnień niezbędnych w tym celu, z poszanowaniem odrębnych postanowień konstytucyjnych każdej ze Stron.

Artykuł 2

1. Za współpracę transgraniczną uważa się w myśl niniejszej konwencji każde wspólnie podjęte działanie mające na celu umocnienie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby Umawiających się Stron, jak również zawarcie porozumień i przyjęcie uzgodnień koniecznych do realizacji takich zamierzeń. Współpraca transgraniczna ograniczona jest ramami właściwości wspólnot i władz terytorialnych, w sposób określony przez prawo wewnętrzne. Niniejsza konwencja nie narusza zakresu i rodzaju tej właściwości.

2. W myśl niniejszej konwencji wyrażenie „wspólnoty i władze terytorialne” odnosi się do jednostek, urzędów i organów realizujących zadania lokalne i regionalne oraz uważanych za takie przez prawo wewnętrzne każdego państwa. Każda z Umawiających się Stron może jednak w momencie podpisywania niniejszej konwencji lub w formie późniejszego powiadomienia Sekretarza Generalnego Rady Europy określić jednostki, urzędy i organy, jak również przedmiot i formy działania, co do których zamierza ograniczyć zakres stosowania niniejszej konwencji bądź które zamierza wyłączyć z zakresu jej stosowania.

Artykuł 3

1. Działając na rzecz realizacji celów niniejszej konwencji Umawiające się Strony wspierają, z zastrzeżeniem zawartym w artykule 2 ustęp 2, przedsięwzięcia wspólnot i władz terytorialnych, które uwzględniają wypracowane w ramach Rady Europy zarysy porozumień między wspólnotami i władzami terytorialnymi. Jeżeli strony uznają to za stosowne, mogą one uwzględniać wypracowane w Radzie Europy wzory dwustronnych i wielostronnych porozumień między państwowych, które w zamierzeniu mają ułatwiać współpracę między wspólnotami i władzami terytorialnymi.

Poczynione uzgodnienia i zawarte porozumienia mogą w szczególności opierać się na załączonych do niniejszej konwencji pod numerami 1.1 do 1.5 oraz 2.1 do 2.6 wzorach i zarysach podstawowych porozumień, statutów i umów, które powinny być dostosowane do szczególnej sytuacji każdej z Umawiających się Stron. Te podstawowe wzory porozumień, statutów oraz umów służą jedynie za punkt odniesienia i nie posiadają charakteru wiążącego.

2. Jeżeli Umawiające się Strony uznają za konieczne zawarcie porozumień między państwowych, to mogą między innymi wyznaczać ramy, formy i granice, w których zakresie będą mogły działać wspólnoty i władze terytorialne zajmujące się współpracą transgraniczną. W każdym z porozumień mogą też zostać określone władze i organy, których porozumienia te dotyczą.

Article 1

Each Contracting Party undertakes to facilitate and foster transfrontier co-operation between territorial communities or authorities within its jurisdiction and territorial communities or authorities within the jurisdiction of other Contracting Parties. It shall endeavour to promote the conclusion of any agreements and arrangements that may prove necessary for this purpose with due regard to the different constitutional provisions of each Party.

Article 2

1. For the purpose of this Convention, transfrontier co-operation shall mean any concerted action designed to reinforce and foster neighbourly relations between territorial communities or authorities within the jurisdiction of two or more Contracting Parties and the conclusion of any agreement and arrangement necessary for this purpose. Transfrontier co-operation shall take place in the framework of territorial communities' or authorities' powers as defined in domestic law. The scope and nature of such powers shall not be altered by this Convention.

2. For the purpose of this Convention, the expression "territorial communities or authorities" shall mean communities, authorities or bodies exercising local and regional functions and regarded as such under the domestic law of each State. However, each Contracting Party may, at the time of signing this Convention or by subsequent notification to the Secretary General of the Council of Europe, name the communities, authorities or bodies, subjects, and forms to which it intends to confine the scope of the Convention or which it intends to exclude from its scope.

Article 3

1. For the purpose of this Convention the Contracting Parties shall, subject to the provisions of Article 2, paragraph 2, encourage any initiative by territorial communities and authorities inspired by the outline arrangements between territorial communities and authorities drawn up in the Council of Europe. If they judge necessary they may take into consideration the bilateral or multilateral inter-state model agreements drawn up in the Council of Europe and designed to facilitate co-operation between territorial communities and authorities.

The arrangements and agreements concluded may be based on the model and outline agreements, statutes and contracts appended to this Convention, numbered 1.1 to 1.5 and 2.1 to 2.6 with whatever changes are required by the particular situation of each Contracting Party. These model and outline agreements, statutes and contracts are intended for guidance only and have no treaty value.

2. If the Contracting Parties deem it necessary to conclude inter-state agreements, these may *inter alia* establish the context, forms and limits within which territorial communities and authorities concerned with transfrontier co-operation may act. Each agreement may also stipulate the authorities or bodies to which it applies.

3. Ustępy 1 i 2 nie wykluczają, aby Umawiające się Strony zastosowały zgodnie z porozumieniem inne formy współpracy transgranicznej. Postanowienia niniejszej konwencji nie mogą być również interpretowane w taki sposób, że unieważniają istniejące porozumienia o współpracy.

4. Porozumienia i uzgodnienia zostaną zawarte z poszanowaniem przewidzianych przez prawo wewnętrzne każdej z Umawiających się Stron właściwości w dziedzinie stosunków międzynarodowych i ogólnej polityki, jak również z poszanowaniem przepisów dotyczących kontroli i nadzoru, którym podlegają wspólnoty i władze terytorialne.

5. Każda z Umawiających się Stron może w tym celu, w momencie podpisania niniejszej konwencji lub w formie późniejszego powiadomienia Sekretarza Generalnego Rady Europy, określić organy, które zgodnie z jej prawem wewnętrznym są właściwe do sprawowania kontroli i nadzoru w stosunku do odnośnych wspólnot i władz terytorialnych.

Artykuł 4

Każda z Umawiających się Stron poczyni wysiłki na rzecz rozwiązania wszelkich problemów natury prawnej, administracyjnej lub technicznej, które mogłyby zakłócić rozwój i pomyślną realizację współpracy transgranicznej i — jeśli to konieczne — poczyni stosowne uzgodnienia z jedną lub wieloma Umawiającymi się Stronami, których sprawa ta dotyczy.

Artykuł 5

W przypadku współpracy transgranicznej opartej na niniejszej konwencji Umawiające się Strony badają celowość przyznania uczestniczącym w tej współpracy wspólnotom i władzom terytorialnym takich samych możliwości, jakie stwarza współpraca międzypaństwowa.

Artykuł 6

Każda z Umawiających się Stron dostarcza wszystkich możliwych informacji zapotrzebowanych przez inną Umawiającą się Stronę w celu ułatwienia wywiązania się przez nią z zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji.

Artykuł 7

Każda z Umawiających się Stron troszczy się o to, aby odnośne wspólnoty i władze terytorialne zostały poinformowane o sposobach działania, pozostających w ich dyspozycji w oparciu o niniejszą konwencję.

Artykuł 8

1. Umawiające się Strony przekazują Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy wszystkie istotne informacje o porozumieniach przewidzianych w artykule 3.

2. Każda propozycja jednej lub wielu Umawiających się Stron, dotycząca uzupełnienia lub poszerzenia niniejszej konwencji bądź porozumień wzorcowych, jest przekazywana Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy. Sekretarz Generalny przedkłada ją Komitetowi Ministrów Rady Europy, który podejmie decyzję co do poczynienia stosownych kroków.

3. The above provisions shall not prevent the Contracting Parties from having recourse, by common consent, to other forms of transfrontier co-operation. Similarly, the provisions of this Convention should not be interpreted as invalidating existing agreements on co-operation.

4. Agreements and arrangements shall be concluded with due regard to the jurisdiction provided for by the internal law of each Contracting Party in respect of international relations and general policy and to any rules of control or supervision to which territorial communities or authorities may be subject.

5. To that end, any Contracting Party may, when signing the present Convention or in a later communication to the Secretary General of the Council of Europe, specify the authorities competent under its domestic law to exercise control or supervision with regard to the territorial communities and authorities concerned.

Article 4

Each Contracting Party shall endeavour to resolve any legal, administrative or technical difficulties liable to hamper the development and smooth running of transfrontier co-operation and shall consult with the other Contracting Party or Parties concerned to the extent required.

Article 5

The Contracting Parties shall consider the advisability of granting to territorial communities or authorities engaging in transfrontier co-operation in accordance with the provisions of this Convention the same facilities as if they were co-operating at national level.

Article 6

Each Contracting Party shall supply to the fullest possible extent any information requested by another Contracting Party in order to facilitate the performance by the latter of its obligations under this Convention.

Article 7

Each Contracting Party shall see to it that the territorial communities or authorities concerned are informed of the means of action open to them under this Convention.

Article 8

1. The Contracting Parties shall forward to the Secretary General of the Council of Europe all relevant information concerning the agreements and arrangements provided for in Article 3.

2. Any proposal made by one or more Contracting Parties with a view to adding to or extending this Convention or the model agreements and arrangements shall be communicated to the Secretary General of the Council of Europe. The Secretary General shall then submit it to the Committee of Ministers of the Council of Europe which shall decide on the action to be taken.

Artykuł 9

1. Niniejsza konwencja zostaje przedłożona do podpisu państwom członkowskim Rady Europy. Wymaga ona ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia należy złożyć Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

2. Niniejsza konwencja wchodzi w życie trzy miesiące po złożeniu czwartego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia, przy założeniu, iż co najmniej dwa państwa, które dokonały tej formalności, posiadają wspólną granicę.

3. W stosunku do każdego z Państw-Sygnatariuszy, które w późniejszym terminie ratyfikuje, przyjmie lub zatwierdzi niniejszą konwencję, wchodzi ona w życie trzy miesiące po złożeniu jego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 10

1. Po wejściu w życie niniejszej konwencji Komitet Ministrów Rady Europy może, przez jednogłośnie postanowienie, zaprosić każde państwo europejskie nie będące członkiem Rady Europy do przystąpienia do niniejszej konwencji. Zaproszenie to wymaga wyraźnej zgody każdego z państw, które ratyfikowało niniejszą konwencję.

2. Przystąpienie następuje przez złożenie dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy; liczy się ono po trzech miesiącach od daty złożenia dokumentu.

Artykuł 11

1. Każda z Umawiających się Stron może w swoim imieniu wypowiedzieć niniejszą konwencję w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

2. Takie wypowiedzenie wchodzi w życie sześć miesięcy po dniu wypłynięcia notyfikacji do Sekretarza Generalnego.

Artykuł 12

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje państwom członkowskim Rady oraz każdemu państwu, które przystąpiło do niniejszej konwencji:

- a) każde podpisanie,
- b) każde złożenie dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia,
- c) każdą datę wejścia w życie niniejszej konwencji, zgodnie z jej artykułem 9,
- d) każde wypłynięcie oświadczenia, zgodnie z artykułem 2 ustęp 2 lub artykułem 3 ustęp 5,
- e) każde wypłynięcie notyfikacji, zgodnie z artykułem 11, oraz datę wejścia w życie wypowiedzenia.

Na dowód czego niżej podpisani, zaopatrzeni w odpowiednie pełnomocnictwa, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Madrycie dnia 21 maja 1980 r. w języku angielskim i hiszpańskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc prawną. Oryginał jest przechowywany w archiwum Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy udostępni uwierzytelnione odpisy wszystkim państwom członkowskim Rady Europy oraz każdemu państwu, które zostanie zaproszone do przystąpienia do niniejszej konwencji.

Article 9

1. This Convention shall be open to signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. The Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the fourth instrument of ratification, acceptance or approval, provided that at least two of the States having carried out this formality possess a common frontier.

3. In respect of a signatory State ratifying, accepting or approving subsequently, the Convention shall come into force three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 10

1. After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may decide unanimously to invite any European non-member State to accede thereto. This invitation must receive the express agreement of each of the States which have ratified the Convention.

2. Such accession shall be effected by depositing with the Secretary General of the Council of Europe an instrument of accession which shall take effect three months after the date of its deposit.

Article 11

1. Any Contracting Party may, in so far as it is concerned, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2. Such denunciation shall take effect six months after the date of receipt by the Secretary General of such notification.

Article 12

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, and any State that has acceded to this Convention of:

- a) any signature;
- b) any deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c) any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 9 thereof;
- d) any declaration received in pursuance of the provisions of paragraph 2 of Article 2 or of paragraph 5 of Article 3;
- e) any notification received in pursuance of the provisions of Article 11 and the date on which denunciation takes effect.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Madrid, the 21st day of May 1980, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State invited to accede to this Convention.

ZAŁĄCZNIK¹⁾**Wzory i zarysy porozumień, statutów oraz umów w dziedzinie współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi**

Niniejszy stopniowany system wzorcowych porozumień rozróżnia, w zależności od szczebla, na którym ma być podpisane porozumienie, dwie podstawowe kategorie:

- wzory porozumień międzypaństwowych w sprawie współpracy transgranicznej na szczeblu regionalnym i lokalnym,
- zarysy porozumień, umów i statutów, które mogą posłużyć za podstawę współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi.

Zgodnie z zamieszczoną poniżej specyfikacją, wyłącznej właściwości państw podlegają tylko dwa wzory porozumień międzypaństwowych: o wspieraniu współpracy transgranicznej oraz o regionalnych uzgodnieniach transgranicznych. Pozostałe porozumienia międzypaństwowe wytyczają jedynie ramy prawne dla zawarcia między wspólnotami i władzami terytorialnymi porozumień lub umów, których zarysy zostały zakwalifikowane do drugiej kategorii.

1. WZORY POROZUMIEŃ MIĘDZYPANSTWOWYCH**Klauzule ogólne do porozumień międzypaństwowych**

- 1.1. Wzór porozumienia międzypaństwowego o wspieraniu współpracy transgranicznej;
- 1.2. Wzór porozumienia międzypaństwowego o regionalnych uzgodnieniach transgranicznych;
- 1.3. Wzór porozumienia międzypaństwowego o lokalnych uzgodnieniach transgranicznych;
- 1.4. Wzór porozumienia międzypaństwowego o umownej współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi;
- 1.5. Wzór porozumienia międzypaństwowego o organach współpracy transgranicznej władz lokalnych.

2. ZARYSY POROZUMIEŃ, STATUTÓW ORAZ UMÓW ZAWIERANYCH PRZEZ WŁADZE LOKALNE

- 2.1. Zarys porozumienia o utworzeniu grupy do spraw uzgodnień między władzami lokalnymi;
- 2.2. Zarys porozumienia w sprawie koordynacji przy realizacji lokalnych zadań transgranicznych o charakterze publicznym;
- 2.3. Zarys porozumienia o utworzeniu transgranicznych stowarzyszeń prawa prywatnego;
- 2.4. Zarys umowy (prawa prywatnego) o zagwarantowaniu dostaw i świadczeń między władzami lokalnymi na obszarach przygranicznych;
- 2.5. Zarys umowy (prawa publicznego) o zagwarantowaniu dostaw i świadczeń między władzami lokalnymi na obszarach przygranicznych;

¹⁾ Zgodnie z brzmieniem artykułu 3 ustęp 1 punkt 2 wzory i zarysy porozumień, statutów oraz umów mają jedynie charakter instruktażowy i nie posiadają mocy wiążącej.

APPENDIX¹⁾**Model and Outline Agreements, Statutes and Contracts on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities**

This graduated system of model agreements was devised by distinguishing between two main categories defined according to the level at which the agreement is concluded:

- model inter-state agreements on transfrontier co-operation at local and regional level;
- outline agreements, contracts and statutes capable of providing a basis for transfrontier co-operation between territorial authorities or communities.

As shown in the table below, only the two model inter-state agreements for the promotion of transfrontier co-operation and regional transfrontier liaison fall exclusively within the jurisdiction of States. The other inter-state agreements merely establish a legal framework for the conclusion of agreements or contracts between territorial authorities or communities, the outlines of which have been placed in the second category.

1. MODEL INTER-STATE AGREEMENTS**General clauses for model agreements**

- 1.1 Model inter-state agreement for the promotion of transfrontier co-operation;
- 1.2 Model inter-state agreement on regional transfrontier consultation;
- 1.3 Model inter-state agreement on local transfrontier consultation;
- 1.4 Model inter-state agreement on contractual transfrontier co-operation between local authorities;
- 1.5 Model inter-state agreement on organs of transfrontier co-operation between local authorities.

2. OUTLINE AGREEMENTS, STATUTES AND CONTRACTS BETWEEN LOCAL AUTHORITIES

- 2.1 Outline agreement on the setting up of a consultation group between local authorities;
- 2.2 Outline agreement on co-ordination in the management of transfrontier local public affairs;
- 2.3 Outline agreement on the setting up of private law transfrontier associations;
- 2.4 Outline contract for the provision of supplies or services between local authorities in frontier areas (private-law type);
- 2.5 Outline contract for the provision of supplies or services between local authorities in frontier areas (public-law type);

¹⁾ As stated in Article 3, first paragraph, second sub-paragraph of the Convention, the model and outline agreements, statutes and contracts are intended for guidance only and have no treaty value.

2.6. Zarys porozumienia o utworzeniu organów współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi.

2.6 Outline agreement on the setting up of organs of transfrontier co-operation between local authorities.

1. WZORY POROZUMIEŃ MIĘDZYPAŃSTWOWYCH

1. MODEL INTER-STATE AGREEMENTS

Uwagi wstępne

Introductory Note

Celem systemu porozumień międzypaństwowych jest w szczególności dokładne określenie ram, form i granic, które państwa zamierzają wyznaczyć dla działań władz terytorialnych, oraz usunięcie wątpliwości natury prawnej, które mogą rodzić problemy (określenie mającego zastosowanie prawa, właściwości sądów, możliwości apelacji itd.). Ponadto zawarcie przez odnośne państwa porozumień międzynarodowych w sprawie rozwoju współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi przyniosłoby niewątpliwie pozytywne skutki pod względem:

The system of inter-state agreements aims above all to define precisely the context, forms and limits which States favour for territorial authority action, and to eliminate legal uncertainties likely to create problems (definition of the applicable law, judicial authorities, possible avenues of appeal, etc.). Further, the conclusion of inter-state agreements between the States concerned promoting transfrontier co-operation between local authorities would undoubtedly be advantageous in the following respects:

- formalnego uznania zgodności z prawem tego typu współpracy i zachęcenia do niej władz lokalnych;
- określenia roli i warunków działania instytucji nadzoru i kontroli;
- wymiany informacji między państwami;
- możliwych związków między tymi formami współpracy oraz innymi procedurami przewidzianymi dla uzgodnionych działań na obszarach przygranicznych;
- zmian przepisów prawnych lub ich wykładni utrudniających współpracę transgraniczną itd.

- official recognition of the legitimacy of such co-operation procedures and encouragement for local authorities to use them;
- purpose and conditions of intervention by supervisory or controlling authorities;
- exchange of information between States;
- links which may be established between such forms of co-operation and other procedures for concerted action in frontier areas;
- amendment of legal rules or interpretations thereof which hinder transfrontier co-operation etc.

Opisany powyżej system porozumień wzorcowych do wyboru umożliwia rządowi nadanie współpracy transgranicznej najbardziej odpowiadających im ram, przyjmując porozumienie o wspieraniu współpracy transgranicznej (1.1) za podstawę, która stosownie do potrzeb może być uzupełniana innymi wzorami (porozumienia wzorcowe 1.2 do 1.5). Państwa mogą skorzystać z jednej, wielu, a nawet wszystkich możliwości jednocześnie bądź też kolejno. W przypadku państw o zbliżonych systemach prawnych, na przykład państw skandynawskich, porozumienia szczegółowe tego rodzaju mogą okazać się zbędne.

The system of multiple choice model agreements described above enables governments to place frontier co-operation within whatever context is best suited to their needs by using the inter-state agreement for the promotion of transfrontier co-operation (1.1) as a foundation and supplementing it with any of the various options (model agreements 1.2 to 1.5). States could have recourse either to one option only or to more or even all of them, and they could do so either simultaneously or in stages. In the case of agreements between States which already have similar legal systems, such as the Scandinavian states, recourse to agreements of such a specific kind might prove unnecessary.

Klauzule ogólne do porozumień wzorcowych 1.1 do 1.5

General clauses for model agreements 1.1 to 1.5

Artykuł a

Article a

1. Za władze lokalne uważa się w myśl niniejszego porozumienia władze, wspólnoty oraz organy realizujące, zgodnie z prawem wewnętrznym każdego państwa, zadania lokalne.

1. For the purposes of this agreement "local authorities" shall mean authorities, communities or bodies exercising local functions under the domestic law of each State.

2. Za władze regionalne uważa się w myśl niniejszego porozumienia władze, wspólnoty lub organy realizujące, zgodnie z prawem wewnętrznym każdego państwa, zadania regionalne¹⁾.

2. For the purposes of this agreement "regional authorities" shall mean authorities, communities or bodies exercising regional functions under the domestic law of each State.¹⁾

Artykuł b

Article b

Niniejsze porozumienie nie narusza różnorodnych istniejących już form współpracy transgranicznej Państw-Sygnatariuszy konwencji, w szczególności zaś tych, które wynikają z porozumień międzynarodowych.

This agreement shall not prejudice various existing forms of transfrontier co-operation between the States parties, particularly those based on an international agreement.

¹⁾ Ustęp 2 nie ma zastosowania do porozumień wzorcowych 1.3, 1.4 i 1.5.

¹⁾ Paragraph 2 will not be included in draft agreements 1.3, 1.4 and 1.5.

Artykuł c

Strony informują władze regionalne i lokalne o przyznanych im możliwościach działania oraz zachęcają je do korzystania z nich.

Article c

The Parties shall inform regional and local authorities of the scope for action afforded to them and shall help them to avail themselves thereof.

Artykuł d

Określenie „władze nadrzędne” użyte w niniejszym porozumieniu odnosi się do władz nadzorczych wyznaczonych przez każdą ze Stron.

Article d

“Higher authorities” shall in the present agreement mean such supervisory authorities as shall be designated by each Party.

Artykuł e

Niniejsze porozumienie nie narusza zakresu i rodzajów uprawnień władz lokalnych określonych przez prawo wewnętrzne Państw-Sygnatariuszy konwencji.

Article e

The extent and nature of local authorities' powers as defined in the domestic law of the States parties shall in no way be modified by this agreement.

Artykuł f

Każde państwo może w dowolnym czasie określić części swojego terytorium, przedmiot i formy współpracy, co do których niniejsze porozumienie nie będzie miało zastosowania. Nie może to jednak naruszać praw uzyskanych w ramach realizowanej już współpracy.

Article f

Each State may at any time specify the areas of its territory, the objectives and forms of co-operation which are excluded from the application of this agreement. Such a specification shall not, however, prejudice rights acquired in the context of existing co-operation.

Artykuł g

Strony informują na bieżąco Sekretarza Generalnego Rady Europy o działaniach komisji, komitetów i innych gremiów wypełniających zadania określone niniejszym porozumieniem.

Article g

The Parties shall keep the Secretary General of the Council of Europe informed of the activities of the commissions, committees and other bodies entrusted with a task under this agreement.

Artykuł h

Strony mogą przez zwykłą wymianę not dokonywać nieznacznych zmian w niniejszym porozumieniu, wynikających z doświadczeń współpracy.

Article h

The Parties may make minor changes to this agreement in the light of experience, by simple exchange of notes.

Artykuł i

1. Każda ze Stron notyfikuje pozostałym Stronom o zakończeniu wymaganego jej prawem wewnętrznym postępowania dotyczącego wejścia w życie niniejszego porozumienia; wchodzi ono w życie w dniu ostatniej notyfikacji.

Article i

1. Each Party shall notify the other of the completion of the procedures required under its domestic law for the implementation of this agreement, which shall take effect as from the date of the last notification.

2. Porozumienie zawiera się na okres pięciu lat od daty jego wejścia w życie. Przedłuża się je automatycznie, na tych samych warunkach, każdorazowo o dalsze pięcioletnie okresy, jeśli nie zostanie ono wypowiedziane na sześć miesięcy przed terminem wygaśnięcia jego ważności.

2. This agreement is concluded for a period of five years from its entry into force. Unless six months' notice of termination be given prior to its expiry, it shall be tacitly renewed on the same terms for successive further periods of five years.

3. Strona notyfikująca wypowiedzenie może ograniczyć jego skutki do określonych, wyraźnie nazwanych artykułów, wskazanych regionów geograficznych bądź też do określonych dziedzin działalności. W takim przypadku porozumienie pozostaje w mocy w stosunku do pozostałej części, jeśli nie zostanie ona wypowiedziana przez którąkolwiek ze Stron w ciągu czterech miesięcy od daty wpływu częściowego wypowiedzenia.

3. The Party giving notice of termination may signify that it applies only to specified articles, geographical regions or fields of activity. In such a case, the agreement shall remain in force for the remainder, unless terminated by the other Party or Parties within four months of receiving notice of partial termination.

4. Strony mogą w dowolnym czasie uzgodnić zawieszenie stosowania niniejszego porozumienia w określonym okresie. Mogą również uzgodnić zawieszenie, bądź zakończenie działalności określonej komisji lub komitetu.

4. The Parties may at any time suspend application of the present agreement for a specific period. They may similarly agree that the activity of a particular committee be suspended or discontinued.

1.1. Wzór porozumienia międzypaństwowego o wspieraniu współpracy transgranicznej

Uwagi wstępne

Jest to wzór porozumienia międzypaństwowego, zawierającego ogólne postanowienia zasadnicze, które może zostać zawarte odrębnie bądź też w powiązaniu z jednym lub wieloma przedstawionymi niżej wzorcowymi porozumieniami międzypaństwowymi.

Rząd .....
i Rząd .....
świadome korzyści wynikających ze współpracy transgranicznej, na które wskazano w Europejskiej konwencji ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Strony zobowiązują się do zbadania możliwości i wspierania działań na rzecz współpracy transgranicznej na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Przez pojęcie współpracy transgranicznej Strony rozumieją wszystkie uzgodnione przedsięwzięcia natury administracyjnej, technicznej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej, zmierzające do umocnienia i rozwoju sąsiedzkich stosunków między obszarami położonymi po obu stronach granicy, jak również zawieranie stosownych porozumień przyczyniających się do rozwiązywania występujących w tym zakresie problemów.

Przedsięwzięcia te powinny być w szczególności ukierunkowane na poprawę warunków rozwoju regionów i miast, ochronę bogactw naturalnych, wzajemną pomoc w przypadku katastrof i nieszczęść oraz poprawę funkcjonowania służb publicznych.

Artykuł 2

W ramach wzajemnych uzgodnień Strony dołożą starań na rzecz zapewnienia władzom regionalnym, w zakresie ich właściwości, niezbędnych środków do nawiązania współpracy.

Artykuł 3

Ponadto Strony dołożą starań na rzecz wspierania przedsięwzięć władz lokalnych, zmierzających do nawiązania i rozwoju współpracy transgranicznej.

Artykuł 4

Władze lokalne i regionalne, uczestniczące w ramach niniejszego porozumienia we współpracy transgranicznej, korzystają z takich samych ułatwień i takiej samej ochrony jak w przypadku współpracy międzypaństwowej.

Właściwe władze każdej ze Stron troszczą się o zapewnienie niezbędnych środków na pokrycie kosztów działalności organów, którym w ramach niniejszego porozumienia przydzielono zadania wspierania współpracy transgranicznej.

Artykuł 5

W celu przedłożenia propozycji zmian postanowień, które mogłyby zakłócać współpracę transgraniczną, każda ze Stron zleca określonym przez nią organom, komisjom lub instytucjom zbadanie obowiązujących ustaw wewnętrznych i innych przepisów prawnych. Organy te badają w szczegól-

1.1. Model inter-state agreement for the promotion of transfrontier co-operation

Introductory note

This is a model inter-state agreement containing general basic provisions which could be concluded either on its own or in conjunction with one or more of the model inter-state agreements appearing below.

The governments of .....
and .....
aware of the advantages of transfrontier co-operation as defined in the European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities, have agreed as follows:

Article 1

The Parties shall undertake to seek and promote means for transfrontier co-operation at regional and local level.

By transfrontier co-operation they understand all concerted administrative, technical, economic, social or cultural measures to consolidate and enhance neighbourly co-operation between the areas situated on either side of the frontier, and the conclusion of appropriate agreements for the purpose of resolving such problems as may arise in this field.

These measures should seek, *inter alia*, to improve the conditions for regional and urban development, the protection of natural resources, mutual aid in case of a disaster or calamity and the improvement of public services.

Article 2

The Parties shall endeavour, through mutual consultation, to secure to the regional authorities within their jurisdiction the resources needed to permit them to establish co-operation.

Article 3

They shall also undertake to encourage local authority action aimed at establishing and developing transfrontier co-operation.

Article 4

Local and regional authorities engaging in transfrontier co-operation in accordance with this agreement shall be entitled to the same facilities and protection as if they were co-operating at national level.

The competent authorities of each Party shall see to it that budget provision is made for the appropriations needed to cover the running expenditure of the bodies responsible for promoting the transfrontier co-operation covered by this agreement.

Article 5

Each Party shall instruct such body, commission or institution as it shall designate to study current national legislation and regulations with a view to suggesting changes in any provisions liable to hinder the development of local transfrontier co-operation. Such bodies shall give

ności możliwości poprawy przepisów podatkowych i celnych, zasad działalności dewizowej oraz transferu kapitału, a także uregulowania dotyczące możliwości interwencji organów nadrzędnych, zwłaszcza w zakresie nadzoru i kontroli.

Przed podjęciem działań przewidzianych w powyższym ustępie Strony porozumiewają się stosownie do potrzeb oraz wymieniają niezbędne informacje.

Artykuł 6

Strony dołożą starań na rzecz doprowadzenia, w ramach postępowania rozjemczego bądź też w inny sposób, do rozwiązania kwestii spornych o znaczeniu lokalnym, gdy rozwiązanie tych spraw stanowi przesłankę dla pomyślnej realizacji współpracy transgranicznej.

1.2. Wzór porozumienia międzypaństwowego o regionalnych uzgodnieniach transgranicznych

Uwagi wstępne

Niniejsze porozumienie może zostać zawarte odrębnie bądź też w powiązaniu z jednym lub wieloma wzorcowymi porozumieniami międzypaństwowymi (wzory 1.1 do 1.5).

Artykuł 1

W celu wspierania uzgodnień transgranicznych między regionami określonymi w załączniku do niniejszego porozumienia Strony ustanawiają Komisję Mieszaną (zwaną dalej Komisją) oraz, stosownie do potrzeb, jeden lub większą liczbę komitetów regionalnych (zwanych dalej komitetami), którym powierza się rozpatrywanie spraw dotyczących uzgodnień transgranicznych.

Artykuł 2

1. Komisję i komitety tworzy się z delegacji, których członkowie wyznaczani są przez każdą ze Stron.

2. W skład delegacji do Komisji wchodzi nie więcej niż ośmiu członków, spośród których co najmniej trzech reprezentuje władze regionalne. Przewodniczący delegacji do komitetów lub ich zastępcy biorą udział w pracach Komisji z głosem doradczym.¹⁾

3. Komitety składające się z ... delegacji, w skład których wchodzi po ... członków, tworzone są z inicjatywy Komisji oraz za zgodą władz regionalnych i lokalnych obszarów przygranicznych wskazanych w niniejszym porozumieniu. W skład delegacji do komitetów wchodzi przedstawiciele tych władz lub organów regionalnych i lokalnych. Ponadto jeden delegat wyznaczany jest przez władze centralne. Jeśli jest to możliwe, wybiera się go z kręgu organów reprezentujących władze centralne na obszarach przygranicznych objętych pracami komitetów.

¹⁾ Dane dotyczące liczby członków Komisji stanowią jedynie propozycję i powinny być każdorazowo dostosowane do sytuacji, tak jak pozostałe postanowienia niniejszego porozumienia wzorcowego. Przez ich określenie autorzy porozumienia wzorcowego zamierzali podkreślić konieczność powołania Komisji o ograniczonej liczbie członków, która byłaby w stanie skutecznie działać. Ponadto chcieli oni również zwrócić uwagę na proporcje między liczbą przedstawicieli władz centralnych i przedstawicieli władz regionalnych.

particular consideration to improving fiscal and customs regulations, foreign exchange and capital transfer rules and procedures governing intervention by higher authorities, particularly as regards supervision or control.

Before taking the steps referred to in the above subparagraph, the Parties shall consult with each other as necessary and exchange any relevant information.

Article 6

The Parties shall endeavour, by arbitration or other means, to resolve matters in dispute of local importance whose prior settlement would be necessary for the success of transfrontier co-operation projects.

1.2. Model inter-state agreement on transfrontier regional consultation

Introductory note

This agreement may be concluded either individually or in conjunction with one or more of the model inter-state agreements (Texts 1.1 to 1.5).

Article 1

In order to promote transfrontier consultation between the regions defined in the appendix to this text, the Parties shall establish a joint commission (hereinafter referred to as "the Commission"), and if necessary one or more regional committees (hereinafter referred to as "Committees") to deal with matters relating to transfrontier consultation.

Article 2

1. The Commission and Committees comprise delegations whose members are chosen by each of the Parties.

2. Delegations to the Commission shall comprise not more than 8 members, of whom at least 3 shall represent the regional authorities. The chairman of delegations to the Committees, or their representatives, shall take part, in an advisory capacity, in the proceedings of the Commission.¹⁾

3. The Committees shall be composed of ... delegations, each comprising ... members, and shall be formed at the instigation of the Commission in agreement with the regional and local authorities of the frontier areas covered by this agreement. Delegations to the Committees shall be composed of representatives of those authorities or of regional or local bodies. One delegate shall be appointed by the central authorities. He shall, where appropriate, be chosen from among the bodies representing the central authorities in the frontier areas for which the Committees are responsible.

¹⁾ The figures given for the number of members of the Commission are intended for guidance only and should be adapted to individual situations, as indeed should all the provisions in this model agreement. By giving figures the authors of the model agreements intended to highlight the need for efficient commissions with relatively few members. They also wanted to give an indication of the *ratio* to be maintained between representatives of central authorities on the one hand and of regional authorities on the other.

4. Komisja zbiera się co najmniej jeden raz w roku. Komitety zbierają się stosownie do potrzeb, jednak nie rzadziej niż dwa razy w roku.

5. Komisja i komitety uchwalają swoje regulaminy.

Artykuł 3

Każda ze Stron pokrywa koszty swojej delegacji do Komisji. Koszty delegacji do komitetów pokrywane są przez władze delegujące.

Artykuł 4

W celu zapewnienia koordynacji oraz ciągłości prac Komisji i komitetów Strony tworzą, stosownie do potrzeb, Sekretariat, którego skład, siedzibę, zakres działania oraz sposób finansowania określa się na wniosek Komisji w zawierającym przez Strony porozumieniu *ad hoc*. Komisja może również ustanowić Sekretariat z własnej inicjatywy.

Artykuł 5

Obszary przygraniczne, do których ma zastosowanie niniejsze porozumienie, określone są w załączniku. Treść tego załącznika może ulec zmianie w drodze zwykłej wymiany not.

Artykuł 6

1. Przedmiotem uzgodnień transgranicznych są problemy z następujących dziedzin:¹⁾

- rozwój miast i regionów;
- transport i komunikacja (środki komunikacji publicznej, drogi i autostrady, wspólne lotniska, drogi wodne, porty morskie itd.);
- energia (elektrownie, zaopatrzenie w gaz, elektryczność, wodę itd.);
- ochrona przyrody (miejsca wymagające ochrony, tereny wypoczynkowe, rezerваты itd.);
- ochrona wód (zwalczanie zanieczyszczeń, budowa oczyszczalni itd.);
- ochrona atmosfery (zwalczanie zanieczyszczeń powietrza i hałasu, strefy ciszy itd.);
- szkolnictwo, kształcenie zawodowe i badania naukowe;
- publiczna opieka zdrowotna (np. wykorzystanie szpitali położonych na jednym z obszarów przez mieszkańców drugiego obszaru);
- kultura, rekreacja i sport (teatry, orkiestry, obiekty sportowe, domy i ośrodki wypoczynkowe, schroniska młodzieżowe itd.);

¹⁾ Poniższe wyliczenie powinno służyć jedynie jako punkt odniesienia i być każdorazowo dostosowane do konkretnego przypadku współpracy. Nie może być ono interpretowane w taki sposób, że zmieniałoby zakres właściwości poszczególnych władz terytorialnych określonych przez prawo wewnętrzne. W Komisji są bowiem reprezentowane zarówno władze centralne, jak i regionalne.

4. The Commission shall meet at least once per year. The Committees shall meet as required, but at least twice per year.

5. The Commission and the Committees shall draw up their own rules of procedure.

Article 3

Each Party shall defray the expenditure of its own delegation to the Commission. The expenditure of delegations to the Committees shall be defrayed by the authorities forming such delegations.

Article 4

For purposes of co-ordination and continuity in the work of the Commission and the Committees, the Parties shall need be establish a Secretariat whose composition, headquarters, manner of operation and financing shall be laid down in an *ad hoc* arrangement between them, as proposed by the Commission. Failing agreement between the Parties, the Commission itself may establish such a Secretariat.

Article 5

The frontier areas covered by this agreement shall be specified in an Annex thereto, the content of which may be amended simply by an exchange of notes.

Article 6

1. The matters dealt with under transfrontier consultation shall be those arising in the following fields:¹⁾

- urban and regional development;
- transport and communications (public transport, roads and motorways, joint airports, waterways, seaports, etc.);
- energy (power stations, gas, electricity and water supplies);
- nature conservation (places requiring protection, recreation areas, natural parks, etc.);
- water conservation (pollution control, treatment plants, etc.);
- protection of the atmosphere (air pollution, noise abatement, noise-free zones, etc.);
- education, training and research;
- public health (e.g. use of medical facilities in one of the areas by the inhabitants of another);
- culture, leisure and sport (theatres, orchestras, sports centres, holiday homes and camps, youth centres, etc.);

¹⁾ This list is given merely for guidance and should be adapted to each co-operation project. It is not to be interpreted as modifying the powers vested in territorial authorities by domestic law. Both central and regional authorities are, after all, represented on the Commission.

- wzajemna pomoc na wypadek nieszczęść i katastrof (pożary, powodzie, epidemie, katastrofy lotnicze, trzęsienia ziemi, wypadki w górach itd.);
  - turystyka (wspólne przedsięwzięcia mające na celu wspieranie ruchu turystycznego);
  - problemy związane z małym ruchem granicznym (środki transportu, zakwaterowanie, bezpieczeństwo socjalne, opodatkowanie, zatrudnienie, bezrobocie itd.);
  - przedsięwzięcia przemysłowe (lokalizacja przemysłu itd.);
  - przedsięwzięcia różne (urządzenia do utylizacji odpadów, budowa sieci kanalizacyjnych itd.);
  - poprawa struktury agrarnej;
  - infrastruktura socjalna.
2. Strony mogą uzgodnić zmianę powyższego zestawienia w drodze zwykłej wymiany not.

Artykuł 7

1. Zadaniem Komisji jest, z zastrzeżeniem postanowień specjalnych, rozpatrywanie kwestii ogólnych i zasadniczych, jak wypracowywanie programów dla komitetów, koordynacja oraz utrzymywanie kontaktów z właściwymi organami administracji centralnej, a także współdziałanie z komisjami mieszanymi utworzonymi przed wejściem w życie niniejszego porozumienia.

2. Zadaniem Komisji jest w szczególności przedkładanie odnośnym rządów, stosownie do potrzeb, swoich zaleceń oraz zaleceń komitetów, a także ewentualnych projektów zawarcia porozumień międzynarodowych.

3. Komisja może powoływać rzeczoznawców do zbadania poszczególnych problemów.

Artykuł 8

1. Zadaniem komitetów jest przede wszystkim badanie problemów występujących w dziedzinach wymienionych w artykule 6 oraz formułowanie odpowiednich propozycji i zaleceń. Problemy te mogą być przekazywane komitetom przez Komisję, władze centralne, regionalne lub lokalne Stron, a także przez instytucje, związki oraz inne podmioty prawa publicznego lub prywatnego. Komitety mogą również podejmować problemy z własnej inicjatywy.

2. Komitety mogą powoływać grupy robocze dla zbadania tych problemów. Mogą one również powoływać rzeczoznawców oraz zasięgać opinii prawnych i merytorycznych. Komitety powinny dążyć do osiągnięcia przez możliwie najszersze konsultacje wyników odpowiadających interesom społeczności, których one dotyczą.

Artykuł 9

1. Komitety powiadamiają Komisję o przedłożonych im do zbadania problemach oraz o sformułowanych wnioskach.

2. Jeżeli wnioski te wymagają decyzji Komisji lub właściwych rządów, komitety przedkładają Komisji zalecenia.

Article 7

1. Unless otherwise provided, the Commission shall be responsible for dealing with general matters and matters of principle, such as drawing up programmes for the Committees, co-ordination and contact with the central administrations concerned and with joint Commissions established before the entry into force of this agreement.

2. The Commission shall in particular be responsible for referring to the respective governments, as appropriate, its own and the Committees' recommendations and any projects for the conclusion of international agreements.

3. The Commission may avail itself of the services of experts for the investigation of particular questions.

Article 8

1. The primary function of the Committees shall be to investigate problems arising in the fields specified in Article 6 and to make proposals and recommendations accordingly. Such problems may be referred to them by the Commission, by the Parties' central, regional or local authorities and by institutions, associations or other public or private bodies. They may also take up matters on their own initiative.

2. The Committees may, for the purpose of studying these matters, set up working parties. They may also avail themselves of the services of experts and request legal opinions or technical reports. The Committees shall, through the fullest possible consultation, seek to obtain results in keeping with the interests of the population concerned.

Article 9

1. The Committees shall inform the Commission of matters referred to them and of the conclusions which they have reached.

2. Where their conclusions require decisions by the Commission or by the respective governments, the Committees shall make recommendations to the Commission.

Artykuł 10

1. Zarówno Komisja, jak i komitety są upoważnione za zgodą swoich członków do regulowania spraw będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, jeżeli członkowie Komisji i komitetów posiadają takie kompetencje zgodnie z przepisami prawnymi Stron.

2. Komisja i komitety informują się wzajemnie o podjętych w tych sprawach postanowieniach.

Artykuł 11

1. Delegacje działające w ramach Komisji lub komitetów informują się wzajemnie o krokach podjętych przez właściwe władze w oparciu o zalecenia lub opracowane projekty porozumień, zgodnie z ustępem 2 artykułu 7 i ustępem 2 artykułu 9.

2. Komisja i komitety badają, jakie kroki powinny zostać podjęte w związku z działaniami właściwych władz wymienionych w ustępie 1.

1.3. Wzór porozumienia międzypaństwowego o lokalnych uzgodnieniach transgranicznych*Uwagi wstępne*

Niniejsze porozumienie może zostać zawarte odrębnie bądź też w powiązaniu z jednym lub wieloma wzorcowymi porozumieniami międzypaństwowymi (wzory 1.1 do 1.5).

Artykuł 1

Mając na uwadze zapewnienie lepszej wymiany informacji oraz rozszerzenie uzgodnień między władzami lokalnymi po obu stronach granicy, Strony wzywają te władze do wspólnego badania w ramach grup do spraw uzgodnień wszelkich problemów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 2

Regulaminy prac grup do spraw uzgodnień będą ustalone w trybie porozumienia się ich członków. Władze nadrzędne uczestniczą w pracach tych grup lub są o nich na bieżąco informowane.

Grupy do spraw uzgodnień uczestniczą w pracach komisji regionalnych do spraw uzgodnień transgranicznych na warunkach ustalonych przez te komisje, jeśli zostały one utworzone w danych regionach. Ze swojej strony komisje te wspierają grupy w ich pracach.

Mogą one również działać jako grupy doradcze przy realizacji zawieranych w ramach współpracy transgranicznej porozumień międzypaństwowych, dotyczących określonego zagadnienia.

Artykuł 3

Zadaniem grup do spraw uzgodnień jest zapewnianie wymiany informacji, wzajemnej konsultacji, badania problemów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, a także ustalanie wspólnych celów.

Działalność grup jest prowadzona z poszanowaniem zakresu odpowiedzialności ich członków oraz w żadnym razie nie pociąga za sobą przenoszenia kompetencji.

Article 10

1. Both the Commission and the Committees shall be empowered to settle matters of common interest which are referred to them with the members' agreement, provided that their members hold powers in respect thereof according to the legislation of the Parties.

2. The Commission and the Committees shall exchange information on the decisions reached in this respect.

Article 11

1. The delegations to the Commission or the Committees shall exchange information on the action taken by the competent authorities on recommendations made or agreements drafted in accordance with Article 7.2 and Article 9.2.

2. The Commission and the Committees shall consider the action required on the measures taken by the competent authorities referred to in paragraph 1.

1.3. Model inter-state agreement on local transfrontier consultation*Introductory note*

This agreement may be concluded either individually or in conjunction with one or more of the model inter-state agreements (Texts 1.1 to 1.5).

Article 1

With a view to ensuring a fuller exchange of information and developing consultation between local authorities on either side of frontiers, the Parties call on such authorities to make a joint study of problems of common interest through consultation committees.

Article 2

The rules of procedure of such committees shall be agreed by their members. Higher authorities shall be associated with their proceedings or kept informed of them.

The consultation committees shall be associated with the work of regional transfrontier consultation commissions on terms to be decided by the latter, should such commissions have been set up in the regions in question. Similarly, these commissions shall give their assistance to the work of the consultation committees.

They may also act as advisory bodies in connection with the implementation of special inter-state agreements concluded in the context of transfrontier co-operation.

Article 3

The function of the consultation committees shall be to organise exchanges of information and consultations on both sides as well as to study matters of common interest and determine common aims.

Their activities shall be governed by respect for the responsibilities of their members and no transfer of powers shall be involved.

Członkowie tych grup mogą jednak w ramach porozumień o współpracy wspólnie ustalać środki i ograniczenia odnoszące się do ich stosownych działań oraz wstępne procedury konsultacji, które zamierzają stosować.

Artykuł 4 (alternatywnie)

Oдноśne władze lokalne mogą w celu ułatwienia działania grup do spraw uzgodnień tworzyć, w ramach przysługujących im i wynikających z prawa wewnętrznego uprawnień, stowarzyszenia zapewniające podstawy prawne do tego działania.

Stowarzyszenia te tworzy się w oparciu o prawo o stowarzyszeniach lub też prawo handlowe jednego z państw, których dotyczy współpraca. Przy zastosowaniu wybranego systemu prawnego odstępuje się, stosownie do okoliczności, od warunków, formalności oraz szczególnych zezwoleń związanych z przynależnością państwową członków tych stowarzyszeń.

Informacje udostępniane władzom nadrzędnym zgodnie z artykułem 2 zawierają wszelkie dane dotyczące działalności stowarzyszeń omawianych w niniejszym artykule.

1.4. Wzór porozumienia międzypaństwowego o umownej współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi

Uwagi wstępne

Niniejsze porozumienie może zostać zawarte odrębnie bądź też w powiązaniu z jednym lub wieloma wzorcowymi porozumieniami międzypaństwowymi (wzory 1.1 do 1.5).

Artykuł 1

Współpraca transgraniczna między władzami lokalnymi realizowana jest w szczególności w oparciu o umowy administracyjne, gospodarcze i techniczne.

Artykuł 2

Umowy o współpracy transgranicznej zawierane są przez władze lokalne w ramach uprawnień przysługujących im na mocy prawa wewnętrznego.

Dotyczą one w szczególności zagwarantowania dostaw i świadczeń, przeprowadzania wspólnych przedsięwzięć, tworzenia stowarzyszeń powoływanych w oparciu o prawo cywilne lub handlowe jednego z Państw-Sygnatariuszy lub też udziału w tego rodzaju stowarzyszeniach¹⁾.

Artykuł 3

Partnerzy umowy określają prawo, które należy zastosować do wymienionych umów, uwzględniając (publiczne i prywatne) prawo kontraktowe jednego z Państw-Sygnatariuszy niniejszego porozumienia.

Określają oni również stosownie do potrzeb dopuszczalne odstępstwa od postanowień tego prawa.

Jeśli umowa nie przewiduje inaczej, należy stosować prawo państwa tej władzy lokalnej, która zgodnie z porozumieniem powinna zająć się realizacją największego świadczenia rzeczowego, lub też tego państwa, którego władza lokalna posiada w ramach porozumienia największe zobowiązanie finansowe.

¹⁾ Spójność porozumienia pozostaje zachowana niezależnie od włączenia lub niewłączenia do niego niniejszego ustępu.

The members of these committees may, however, within the framework of co-operation agreements, decide together what measures or restrictions are to guide their respective activities or what preliminary consultation procedures they wish to see followed.

Article 4 (alternative)

To assist these consultation committees in their work, the local authorities concerned may, within the limits of the powers conferred on them under domestic law, form associations to provide a legal framework for their co-operation.

Such associations shall be set up under the civil law or commercial law applicable to associations in one of the States concerned. For the application of the legal system chosen, should the occasion arise, the conditions, formalities and particular authorisations concerning the nationality of members of the associations should be disregarded.

The information provided to the higher authorities, conforming to Article 2, will include all information on the activities of the associations mentioned in the present article.

1.4. Model inter-state agreement on contractual transfrontier co-operation between local authorities

Introductory note

This agreement may be concluded either individually or in conjunction with one or more of the draft inter-state agreements (Texts 1.1 to 1.5).

Article 1

Transfrontier co-operation between local authorities shall be conducted *inter alia* by means of administrative, economic or technical contracts.

Article 2

Transfrontier co-operation contracts shall be concluded by local authorities within the limits of their powers under domestic law.

They shall *inter alia* relate to the provision of supplies or services, the taking of joint action, the creation of associations established on the basis of civil or commercial law of one of the States parties or the membership of such an association.¹⁾

Article 3

The Parties to such a contract shall specify the law applicable thereto by reference to the law of contracts (both public and private) of one of the States parties to this agreement.

They shall also specify, as far as is necessary, those derogations that may be made from such provisions of that law as are not binding.

Failing any relevant stipulation in the contract, the law applicable shall be that of the State of whichever local authority is responsible thereunder for providing the principal service, or failing this, the local authority with the most important financial involvement.

¹⁾ The coherence of this agreement remains the same whether or not this paragraph is included.

Niezależnie od okoliczności osoby podlegające właściwości władz lokalnych, które zawarły umowę, zachowują wobec tych władz prawo do wniesienia skargi lub zażalenia, które przysługiwałoby im wobec nich, gdyby władze te nadal były zobowiązane do realizacji dostaw lub świadczeń. Władzom lokalnym, przeciwko którym wniesiono skargę bądź zażalenie, przysługuje prawo do roszczenia regresowego wobec tych władz lokalnych, które zobowiązały się do zapewnienia dostaw lub świadczeń.

Artykuł 4

Propozycje zawarcia lub zmiany treści umów podlegają jednocześnie w każdym państwie odnośnym przepisom o interwencji władz nadrzędnych. Nie jest jednak wymagana zgoda ze strony władz, które są partnerami umowy. Każda decyzja władzy nadrzędnej, stanowiąca przeszkodę w zawarciu lub zastosowaniu umowy o współpracy transgranicznej bądź mogąca mieć wpływ na jej unieważnienie, wymaga uprzedniego uzgodnienia z odpowiednimi władzami nadrzędnymi danego państwa.

Artykuł 5

W przypadku sporu właściwy sąd jest określony przez prawo, które ma być zastosowane. Umowy o współpracy transgranicznej mogą jednak zawierać klauzule arbitrażowe. Użytkownik i strona trzecia zachowują istniejące środki prawne wobec władz lokalnych państwa, do którego przynależą, przy czym władze te mają obowiązek podjęcia działań wobec partnera nie wywiązującego się z umowy.

Władze nadrzędne podejmują wszelkie leżące w ich mocy działania w celu zapewnienia natychmiastowego wykonania postanowień sądowych, bez względu na to, w którym z państw znajduje się siedziba sądu, który przyjął dane postanowienie.

Artykuł 6

Umowy zawarte w oparciu o niniejsze porozumienie nie tracą swojej mocy z chwilą jego wypowiedzenia. Umowy te zawierają jednak klauzule upoważniające strony do unieważnienia ich, z zachowaniem terminu wypowiedzenia wynoszącego co najmniej pięć lat, jeśli niniejsze porozumienie również zostało wypowiedziane. Państwa-Sygnatariusze posiadają możliwość wezwania do zastosowania tych klauzul.

1.5. Wzór porozumienia międzypaństwowego o organach współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi

Uwagi wstępne

Niniejsze porozumienie może zostać zawarte odrębnie bądź też w powiązaniu z jednym lub wieloma wzorcowymi porozumieniami międzypaństwowymi (wzory 1.1 do 1.5).

Artykuł 1

Władze lokalne i podmioty prawa publicznego mogą uczestniczyć w stowarzyszeniach i związkach władz lokalnych, tworzonych na terytorium drugiej Strony porozumienia zgodnie z jej prawem wewnętrznym, dla osiągnięcia celów, które prawo wewnętrzne pozwala realizować w ramach stowarzyszenia lub związku.

Under all circumstances the persons subject to the local authorities parties to the contract shall retain any right to take action against or seek remedy from the said authorities which they would have enjoyed with regard to the authorities if the latter had retained their duty to provide the said persons with the supplies or services in question. The local authorities against which such action is taken or from which remedies are sought shall be entitled to institute proceedings against those local authorities which have assumed responsibility for providing the supplies or services.

Article 4

Proposals for the conclusion or amendment of contracts shall be simultaneously subject in each State to the ordinary rules governing intervention by higher authorities. However, no approval shall be required from authorities parties to the contract. Any decision taken by a higher authority which may prevent the conclusion or application, or which may provoke the cancellation, of a transfrontier co-operation contract, should imply previous consultation with the corresponding higher authorities of the other States concerned.

Article 5

In the event of a dispute, the competent judicial authority shall be determined by the applicable law. However, transfrontier co-operation contracts may include arbitration clauses. Notwithstanding any such clauses users and third parties shall retain any existing legal remedies against the local authorities of the State to which they belong, it lying with those authorities to seek redress against the defaulting co-contractor.

Higher authorities shall take all measures in their power to secure the prompt execution of judicial decisions, whatever the nationality of the court from which they emanated.

Article 6

Contracts concluded under this agreement shall remain in effect after its denunciation. However, the contracts will include a clause authorising the parties to terminate such contracts, subject to five years' notice, in the event of the denunciation of the present agreement. The States parties will have the power to bring about the application of this clause.

1.5. Model inter-state agreement on organs of transfrontier co-operation between local authorities

Introductory note

This agreement may be concluded either individually or in conjunction with one or more of the model inter-state agreements (Texts 1.1 to 1.5).

Article 1

For the purposes which they are permitted under domestic law to pursue through an association or consortium, local authorities and other public-law bodies may take part in associations or consortia of local authorities formed in the territory of another Party in accordance with the latter's domestic law.

Artykuł 2

Wymienione w artykule 1 stowarzyszenia i związki są uprawnione, w granicach określonych kompetencjami ich członków, do wykonywania swojej działalności wynikającej z ich celów statutowych na terytorium każdej ze Stron porozumienia. Podlegają przy tym wydanym przez to państwo przepisom, chyba że dopuszcza ono odstępstwa w tym zakresie.

Artykuł 3

1. Akty założycielskie stowarzyszenia lub związku oraz poszczególne statuty, a także zmiany tych dokumentów są przedkładane do zatwierdzenia władzom nadrzędnym odnośnych władz lokalnych. Dotyczy to również przystąpienia do już istniejącego stowarzyszenia lub związku.

2. Dokumenty te oraz odpowiednie zezwolenia przekazywane są do wiadomości danej społeczności zgodnie z obowiązującą w każdym z państw zwykłą procedurą ogłaszania tego typu dokumentów. Dotyczy to również zmiany siedziby Sekretariatu, a także wszystkich postanowień odnoszących się do osób posiadających prawo do podejmowania działań w imieniu stowarzyszenia lub związku oraz zakresu ich uprawnień.

3. Wymienione powyżej dokumenty są sporządzane w językach urzędowych państw, na których terytorium mają obowiązywać. Poszczególne wersje językowe posiadają jednakową moc prawną.

Artykuł 4

1. Statut reguluje stosunki prawne stowarzyszenia lub związku. Zawiera on treści wymagane przez właściwe przepisy prawne, zgodnie z artykułem 1. W każdym przypadku statut określa członków, nazwę oraz siedzibę. Określa również cel stowarzyszenia lub związku oraz w miarę możliwości jego zadania, a także funkcje i siedziby instytucji, które mają te zadania realizować. Reguluje on warunki powoływania organów kierowniczych i administracyjnych, zakres zobowiązań członków oraz wysokość ich wkładu do wspólnego budżetu. W skład organów kierowniczych powinien wchodzić co najmniej jeden przedstawiciel członkowskich władz lokalnych każdego państwa. Statut określa skład i regulamin obrad walnego zgromadzenia, formy protokołów z posiedzeń, warunki rozwiązania i likwidacji stowarzyszenia lub związku, a także kwestie budżetowe oraz reguły mające zastosowanie w rachunkowości.

2. Statut powinien ponadto zawierać postanowienia dotyczące możliwości wystąpienia członków ze stowarzyszenia w oparciu o wypowiedzenie w określonym statutowo terminie, po uregulowaniu wszelkich należności wobec stowarzyszenia oraz po zapłaceniu ustalonego przez rzeczoznawcę odszkodowania na rzecz stowarzyszenia za inwestycje zrealizowane dla lub w imieniu danego członka bądź za poniesione nakłady. Statut określa ponadto warunki zwolnienia lub wykluczenia członków w przypadku niewypelnienia przez nich przyjętych na siebie zobowiązań.

Artykuł 5

Strony zobowiązują się do udzielania wymaganych zezwoleń, niezbędnych dla wypełniania zadań stowarzyszenia lub związku na ich terytorium, z zastrzeżeniem wymogów porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Article 2

Within the limits of their members' powers, the associations or consortia referred to in Article 1 shall be entitled to pursue their activities arising out of their statutory purpose in the territory of each of the Parties concerned. In so doing, they shall be subject to the rules laid down by that State, unless exceptions are allowed by that State.

Article 3

1. The instrument of establishment of the association or consortium, the articles of association and any alterations thereto shall be subject to approval by the higher authorities of all the local authorities participating. The same shall apply to admission to an already existing association or consortium.

2. The population concerned shall be notified of such instruments and the approval thereof, in accordance with each country's normal publicity arrangements. The same shall apply to any change in official headquarters and to any decisions regarding the persons authorised to act on behalf of the association or consortium and the limits of their powers.

3. The above instruments shall be drawn up in the official languages in use in each of the States where they are to have effect. Each such version of the text shall be authentic.

Article 4

1. The articles of association shall specify rules governing the association's or consortium's relations in law. They shall include the subjects required by the relevant legislation, in accordance with Article 1. In every case, they shall designate its members, its name and its headquarters. They shall determine the purpose of the association or consortium and, where appropriate, the functions of its installations and the location thereof. They shall determine the manner of appointment of the managerial and administrative bodies, the extent of the members' obligations and their contribution to joint expenditure. The management bodies shall include at least one representative of the member local authorities of each country. The articles of association shall determine the composition and the mode of deliberation of the General Assembly, the form of minutes of sittings, the mode of dissolution or liquidation and the rules governing budgets and accounts.

2. The articles shall also include a provision whereby members may withdraw from the association on giving a period of notice which will be fixed by the articles, after settlement of any debts to the association and on payment to the association of compensation, as assessed by experts, in respect of investment effected or expenditure incurred by the association for or on behalf of the members concerned. They shall also specify rules governing members' dismissal or exclusion for failure to honour their undertakings.

Article 5

The Parties undertake to give the authorisation necessary to the accomplishment within their territory by the association or consortium of its task, subject to the requirements of public policy and public safety.

Artykuł 6

Jeżeli stowarzyszenie lub związek, stosując prawo wewnętrzne, nie może na terytorium jednego z państw dysponować określonymi uprawnieniami, prawami lub przywilejami niezbędnymi dla skutecznego wypełniania swoich zadań na rzecz znajdujących się na terytorium tego państwa członkowskich władz lokalnych, to władze te mają prawo i obowiązek działać w imieniu stowarzyszenia lub związku na rzecz korzystania z tych uprawnień, praw lub przywilejów albo na rzecz ich uzyskania.

Artykuł 7

1. Uprawnienia kontrolne i nadzorcze w stosunku do stowarzyszenia lub związku są wykonywane przez właściwe władze państwa, na którego terytorium znajduje się jego siedziba, zgodnie z prawem wewnętrznym danego państwa. Władze te troszczą się również o zabezpieczenie interesów władz lokalnych innych państw.

2. Właściwe władze drugiego państwa mają prawo do uzyskiwania informacji o działalności i uchwałach stowarzyszenia lub związku oraz o działaniach podejmowanych w związku z wypełnianiem funkcji kontrolnych i nadzorczych. Na wniosek otrzymują one w szczególności przyjęte teksty i protokoły z posiedzeń organów stowarzyszenia lub związku, bilans roczny oraz preliminarz budżetowy, gdy jest on przewidziany, jeśli prawo wewnętrzne nakazuje przekazywanie tych informacji organom kontroli i nadzoru. Władze te mogą nawiązywać bezpośrednie kontakty z organami stowarzyszenia lub związku, a także z organami kontroli i nadzoru, przekazywać im swoje stanowisko oraz ubiegać się o bezpośrednie konsultowanie z nimi określonych spraw i problemów.

3. Właściwe władze drugiego państwa mają również prawo notyfikować stowarzyszeniu lub związkowi, iż są przeciwne dalszemu członkostwu władz lokalnych w stowarzyszeniu lub związku podlegającym jego właściwości. Taka uzasadniona notyfikacja uważana jest za powód do wykluczenia i jako taka wymieniona jest w statucie. Władze wymienione w ustępie 1 i 2 posiadają również prawo delegowania do kierowniczych organów stowarzyszenia lub związku swojego przedstawiciela, przy czym może on uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach wymienionych organów oraz otrzymywać porządek obrad i protokoły.

Artykuł 8

Dostawy i świadczenia zlecone stowarzyszeniu lub związkowi zgodnie ze statutem na terytorium jego członków realizowane są w ramach odpowiedzialności stowarzyszenia lub związku przy całkowitym odciążeniu członków. Stowarzyszenie lub związek odpowiada również wobec użytkowników i strony trzeciej. Zachowują oni jednak wobec władz lokalnych, na rzecz których lub w imieniu których są realizowane dostawy i świadczenia, wszelkie prawa do składania skarg i zażaleń, jakie przysługiwałyby im wobec tych władz, jeśli nadal byłyby one zobowiązane do realizacji dostaw i świadczeń. Władzom, przeciwko którym wniesiono skargę lub zażalenie, przysługuje prawo do roszczenia regresowego wobec stowarzyszenia lub związku.

Artykuł 9

1. Jeśli nie dojdzie do ugody, to spory między stowarzyszeniem lub związkiem i członkami oraz spory między dwoma lub większą liczbą członków, dotyczące sposobu działania stowarzyszenia lub związku, rozpatrywane są przez władze administracyjne i sądy państwa, na którego terytorium znajduje się siedziba stowarzyszenia lub związku.

Article 6

Where, pursuant to domestic law, the association or consortium may not, on the territory of a State, exercise certain powers, rights or advantages necessary to the accomplishment of its task for the benefit of that State's member local authorities, the latter shall have the right and the duty to act for and on behalf of the association or consortium for the purpose of exercising or securing these powers, rights or advantages.

Article 7

1. Powers of supervision or control over the association or consortium shall be exercised, in accordance with domestic law, by the responsible authorities of the State in which its headquarters are located. Such authorities shall also ensure that the interests of local authorities of other States are safeguarded.

2. The responsible authorities of the other States shall have a right to information on the activities and decisions of the association or consortium and on action taken in the exercise of supervision or control. They shall, in particular, be supplied on request with the adopted texts and minutes of meetings of the bodies of the association or consortium, the annual accounts and the draft budget, if any, insofar as domestic law requires that these be communicated to the authorities responsible for supervision or control. They may communicate directly with the bodies of the association or consortium and with the supervisory or controlling authorities, submit observations to them or ask to be directly consulted in specific instances and on specific matters.

3. The responsible authorities of the other States shall also have the right to notify the association or consortium that they object to those authorities falling under their jurisdiction continuing to take part in the association or consortium. Such notification, duly justified, shall be deemed to be grounds for exclusion and shall be specified as such in the association's articles. The authorities referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article shall also be entitled to be represented by a delegate to the management bodies of the association or consortium; such delegate shall be entitled to attend all the bodies' meetings and to receive their agendas and minutes.

Article 8

The supplies or services with which the association or consortium is to be entrusted, in accordance with its articles, in the territory of its members shall be provided on its responsibility, thereby completely releasing its members from their obligations in respect thereof. The association or consortium shall also be responsible vis-à-vis users and third parties. The latter shall, however, retain, with regard to the local authorities for and on whose behalf the supplies or services are provided, all such rights of action and legal remedy as they would enjoy if the authorities themselves had retained the obligation to provide them with the supplies and services concerned. The authorities against whom such action or recourse is directed may themselves take action against the association.

Article 9

1. Failing conciliation, disputes between the association and its members, or between several members, regarding its operation shall be referred to the administrative and judicial authorities of the State in which the headquarters of the association or consortium are located.

2. Wszelkie inne spory rozpatrywane są przez władze administracyjne i sądy stosownie do zwykłych przepisów obowiązujących na terytorium Państw-Sygnatariuszy, jeśli uczestnicy nie uzgodnią przekazania rozstrzygnięcia sporów jednej z wyznaczonych przez nie instytucji arbitrażowych.

3. Państwa-Sygnatariusze poczynią stosowne kroki w celu zapewnienia wykonywania na ich terytorium decyzji i wyroków wynikających z powyższych postanowień.

Artykuł 10

Związki i stowarzyszenia utworzone w oparciu o niniejsze porozumienie istnieją nadal po jego wypowiedzeniu, jednakże bez uszczerbku dla postanowień artykułu 7 ustęp 3.

2. ZARYSY POROZUMIEŃ, STATUTÓW I UMÓW ZAWIANYCH MIĘDZY WŁADZAMI LOKALNYMI

Uwagi wstępne

Zarysy porozumień, umów i statutów dla władz lokalnych

Podobnie jak państwom, również i władzom lokalnym oferuje się do wyboru wiele porozumień i umów. Asortyment taki istnieje już w wielu państwach, na co wskazuje szeroki zakres zebranej dokumentacji dotyczącej zawartych porozumień.

Zaproponowany system zawiera sześć zarysów porozumień, umów i statutów odpowiadających różnym stopniom rozwoju i formom lokalnej współpracy transgranicznej. W zależności od celu oraz stanu wewnętrznych przepisów prawnych zarysy te mogą być zastosowane bezpośrednio bądź też będą wymagały zawarcia porozumień międzypaństwowych o ich zastosowaniu.

Ujmując rzecz ogólnie, zawarcie porozumień międzypaństwowych również tam, gdzie nie wydaje się to niezbędne, może przyczynić się do wyjaśnienia warunków, na jakich porozumienia te mogą być wykorzystywane przez władze lokalne. Zawarcie porozumienia międzypaństwowego wydaje się konieczne w każdym przypadku, w którym ma znaleźć zastosowanie porozumienie oznaczone numerem 2.6 (organy współpracy transgranicznej).

System zarysów porozumień przewidzianych dla władz lokalnych koresponduje z wzorcowymi porozumieniami międzypaństwowymi. W uwagach wstępnych do każdego zarysu znajduje się odniesienie do porozumienia międzypaństwowego. W ten sposób można powiązać ze sobą porozumienia i organy funkcjonujące na szczeblu lokalnym oraz formy uzgodnień transgranicznych wybrane na płaszczyźnie regionalnej lub państwowej.

Tym samym można na przykład włączyć grupy do spraw uzgodnień lokalnych (zob. zarys 2.1) do struktury komisji, komitetów i grup roboczych przewidzianych w porozumieniu międzypaństwowym o regionalnych uzgodnieniach transgranicznych (zob. wzór 1.2).

Należy ponadto zaznaczyć, iż wzory te mają charakter schematyczny, ponieważ nie sposób uwzględnić wszystkich problemów, które mogą wystąpić w poszczególnych przypadkach. Zarysy te stanowią cenną wskazówkę. Mogą one jednak ulegać zmianom stosownie do potrzeb władz lokalnych, które je stosują. Władze lokalne powinny ponadto decydować o tym, w jaki sposób obywatele uczestniczą

2. All disputes other than those referred to in paragraph 1 may be referred to the administrative and judicial authorities according to the ordinary rules applying in the territory of the States parties, unless those interested decide to refer such disputes to a tribunal which they may designate.

3. The States parties will take the necessary measures in order to ensure the execution on their territory of decisions and judgments, relating to the above provisions.

Article 10

The associations or consortia created according to this agreement shall remain in effect after the denunciation of this agreement, though without prejudice to the provisions of Article 7, paragraph 3.

2. OUTLINE AGREEMENTS, STATUTES, AND CONTRACTS BETWEEN LOCAL AUTHORITIES

Introductory note

Outline agreements, contracts and statutes intended for local authorities

Like States, local authorities could be offered a choice of agreements and contracts. In fact, such a choice already exists in a number of countries, as is shown by the appreciable volume of documentation on agreements concluded that has already been assembled.

The proposed system comprises six outline agreements, contracts and statutes corresponding to different degrees and formulae of local transfrontier co-operation. According to the scope and state of national legislation, these outlines may either be put to immediate use or may be subordinated to the adoption of an inter-state agreement governing their use.

In general, the conclusion of inter-state agreements, even when it does not seem absolutely essential, could help to clarify the conditions on which these agreements may be used by the local authorities. In any event, the conclusion of an inter-state agreement would seem to be a prerequisite for recourse to the agreement numbered 2.6 (transfrontier co-operation organs).

This system of outline agreements intended for local authorities corresponds to the model inter-state agreements. Reference is made to the inter-state agreements in the introductory note to each outline. It is then possible to integrate the agreements and organs set up at local level, into the structures of transfrontier consultation to be set up at regional or national level.

For example, the local liaison committees (outline 2.1) could be integrated into the structure of the Commissions, Committees and working parties stipulated in the model inter-state agreement on regional transfrontier consultation (1.2).

Also, these models have been designed on a schematic basis, as it was not possible to take a global view of all the problems that could arise in each particular case. The outlines are a valuable guide, but may be amended according to the needs encountered by the local authorities using them. Likewise, local authorities must determine means of encouraging citizen participation in transfrontier consultation

w uzgodnieniach transgranicznych, w szczególności w dziedzinie społeczno-kulturalnej. Uczestnictwo obywateli przyczyniłoby się bez wątpienia do usuwania określonych przeszkód we współpracy transgranicznej. Współpraca w oparciu o ich interesy zyskałaby w ten sposób solidne podstawy. Metodą zachęcenia odnośnych społeczności do aktywności może być tworzenie stowarzyszeń. Dlatego też jeden z zarysów porozumień dotyczy utworzenia stowarzyszenia prawa prywatnego (zob. zarys 2.3).

2.1. Zarys porozumienia o utworzeniu grupy do spraw uzgodnień między władzami lokalnymi

Uwagi wstępne

Zwykle utworzenie tego rodzaju grupy jest możliwe bez potrzeby zawierania porozumienia międzypaństwowego. Potwierdza to wiele przykładów. Jeśli jednak występują jeszcze prawne lub inne niejasności, celowe jest określenie warunków zastosowania tego rodzaju uzgodnień w porozumieniu międzypaństwowym (zob. wzór 1.3).

Cel i siedziba grupy do spraw uzgodnień

Artykuł 1

Władze lokalne (Strony) zobowiązują się do podejmowania uzgodnień w następujących, podlegających ich właściwości dziedzinach: (wyliczenie dziedzin lub odwołanie się do „problemów lokalnych”). W tym celu tworzą one grupę do spraw uzgodnień, zwaną dalej Grupą, której siedziba znajduje się w .....

Celem Grupy jest zapewnienie wymiany informacji, uzgodnień oraz konsultacji między jej członkami w dziedzinach określonych w ustępie 1. Uczestniczące władze zobowiązują się do przekazywania Grupie wszelkich informacji niezbędnych do realizacji tego celu oraz do konsultowania się w ramach Grupy przed podjęciem decyzji i działań w wymienionych wyżej dziedzinach.

Członkowie

Artykuł 2

Każda z uczestniczących władz lokalnych jest reprezentowana w Grupie przez delegację składającą się z ... upoważnionych przez nią członków. Każdej delegacji mogą za zgodą Grupy towarzyszyć przedstawiciele prywatnych podmiotów społeczno-ekonomicznych oraz rzeczoznawcy (warian ten wyklucza udział w charakterze członka Grupy gremiów innych niż władze lokalne, czym różni się od wzoru 2.3 dotyczącego zrzeszeń prawa prywatnego).

Możliwa alternatywa: Liczba członków każdej delegacji może być różna. Członkami Grupy mogą być władze lokalne i regionalne, grupy społeczno-ekonomiczne i osoby fizyczne, które podpiszą niniejsze porozumienie. Grupa decyduje o przyjęciu nowych członków. Każdej delegacji mogą za zgodą Grupy towarzyszyć przedstawiciele podmiotów prywatnych oraz rzeczoznawcy.

Zadania

Artykuł 3

Grupa może obradować nad wszystkimi problemami wymienionymi w artykule 1. Protokół zawiera wszystkie

in the socio-cultural sphere. Such participation would certainly overcome the psychological obstacles sometimes seriously impeding transfrontier co-operation. Consultation, supported by public interest, would also benefit from a solid foundation. One way of encouraging public participation would be to have recourse to an association. Thus, one of the outlines (2.3) concerns the setting up of a private law association.

2.1. Outline agreement on the setting up of a consultation group between local authorities

Introductory note

Normally, the creation of such a group is possible without the need for inter-state agreements. There are numerous examples of such a possibility. However, if legal or other uncertainties exist, an inter-state agreement would provide the conditions under which such consultation could be used (see model agreement 1.3).

Purpose of the group and headquarters

Article 1

The local authorities Parties to this Agreement undertake to co-ordinate their efforts in the following fields within their powers (specify the field(s) of responsibility or refer to "local problems"). For this purpose, they hereby establish a Consultation Group, hereinafter referred to as "the Group", with headquarters at .....

The Group's function shall be to ensure the exchange of information, co-ordination and consultation between its members in the fields specified in the preceding sub-paragraph. The member authorities undertake to supply it with all information necessary for the discharge of its function and to consult each other, via the Group, prior to the adoption of decisions or measures affecting the fields specified above.

Membership

Article 2

Each participating local authority shall be represented in the Group by a delegation of ... members appointed by it. Each delegation may, with the Group's agreement, be accompanied by representatives of private socio-economic bodies and by experts (this alternative excludes entities other than local authorities from membership, which distinguishes this arrangement from the private law association dealt with under 2.3).

Possible variant: The number of members in each delegation may vary. Membership shall be open to local and regional authorities, socio-economic groups and private persons subscribing to this agreement. The Group shall decide on the admission of new members. Each delegation may, with the Group's agreement, be accompanied by representatives of private bodies and by experts.

Terms of reference

Article 3

The Group may deliberate on all matters specified in Article 1. All questions on which a consensus is reached and

sprawy, w których osiągnięto porozumienie, a także zalecenia, których przekazanie do odpowiednich władz lub grup zostało uzgodnione. Grupa jest uprawniona do organizowania i prowadzenia badań w sprawach z zakresu jej właściwości.

Artykuł 4

Członkowie Grupy mogą uzgodnić przekazanie jej do realizacji określonych, szczególnie wytyczonych zadań o charakterze praktycznym. Grupa może ponadto wypełniać wszelkie zadania przekazane jej przez inne instytucje.

Tryb pracy

Artykuł 5

Grupa opracowuje swój regulamin.

Artykuł 6

Grupa jest zwoływana z reguły dwa razy do roku lub też na wniosek jednej trzeciej członków, którzy wnoszą punkt do porządku obrad.

Zwołanie oraz przekazanie porządku obrad powinno nastąpić z wyprzedzeniem co najmniej 15 dni, w celu umożliwienia przygotowania się każdej z reprezentowanych instytucji do obrad.

Artykuł 7

Grupa mianuje spośród swoich członków stały Zarząd oraz określa jego uprawnienia i skład. Przewodnictwo sprawowane jest zgodnie z regulaminem, a w przypadku gdy regulamin nie stanowi w tej sprawie, przewodnictwo sprawuje najstarszy członek Grupy.

Kontakty ze stroną trzecią oraz z władzami nadrzędnymi

Artykuł 8

W kontaktach ze stroną trzecią Grupa jest reprezentowana przez swojego przewodniczącego, jeżeli regulamin nie stanowi inaczej. Władze nadrzędne, którym podporządkowani są członkowie Grupy, mogą na wniosek otrzymywać wszelkie informacje o pracach Grupy. Są one ponadto uprawnione do delegowania obserwatora na posiedzenia Grupy.

Sekretariat i finansowanie

Artykuł 9

Sekretariat jest prowadzony przez jedną z instytucji członkowskich (z zachowaniem lub też bez zachowania zasady corocznej rotacji).

Wszystkie władze uczestniczące ponoszą koszty działalności sekretariatu według niżej ustalonych zasad: .....

Informacje oraz dokumentacja sporządzane są w zasadzie w języku państwa, z którego pochodzą.

Przystąpienie i wystąpienie

Artykuł 10

Członkami Grupy mogą być władze lokalne i regionalne, które podpiszą niniejsze porozumienie. Grupa decyduje o przyjęciu nowych członków.

recommendations which the Group decides to make to the relevant authorities or groups, shall be recorded in the minutes. The Group shall be authorised to commission studies and investigations on matters within its competence.

Article 4

The members of the Group may agree to entrust the Group with the execution of certain well-defined practical duties. The Group may also carry out any tasks entrusted to it by other agencies.

Operation

Article 5

The Group shall draw up its own rules of procedure.

Article 6

The Group shall, as a general rule, be convened twice a year, or at the request of one-third of its members proposing the entry of an item on its agenda.

Notice of the meeting must be given and the agenda circulated at least 15 days in advance, in order that the deliberations may be prepared by each of the institutions represented.

Article 7

The Group shall appoint from among its members a permanent Bureau whose membership and powers it shall determine. The Chair shall be taken in accordance with the rules of procedure or, where they do not apply, by the oldest member present.

Relations with outside persons and higher authorities

Article 8

In relations with outside persons, the Group shall be represented by its Chairman, except as otherwise provided for in the rules of procedure. Higher authorities, to which members of the Group belong, may obtain from the Group such information as they may request on the Group's work and shall be authorised to send an observer to its meetings.

Secretariat and finance

Article 9

Secretarial services shall be provided by one of the member institutions (with or without a system of annual replacement).

Each authority shall be required to contribute to the cost of secretarial services as specified hereunder: .....

Information and documentation shall normally be circulated in the language of the State from which it originates.

Accession and withdrawal

Article 10

Membership of the Group shall be open to such additional local and regional authorities as may subscribe to this agreement. The Group shall decide on the admission of new members.

Artykuł 11

Każdy członek może wystąpić z Grupy poprzez zwykłą notyfikację swojej decyzji przewodniczącemu. Wystąpienie jednego członka nie narusza trybu pracy Grupy, chyba że postanowi ona inaczej.

Artykuł 12

Strony powiadomią Sekretarza Generalnego Rady Europy o zawarciu niniejszego porozumienia i przekażą mu jego pełny tekst.

2.2. Zarys porozumienia w sprawie koordynacji przy realizacji lokalnych zadań transgranicznych o charakterze publicznym

Uwagi wstępne

W wielu państwach możliwe jest już obecnie zawieranie porozumień w sprawie koordynacji transgranicznej. Jeśli nie miałyby to miejsca, to warunki zastosowania tego rodzaju porozumień powinny zostać określone w ramach przedstawionego powyżej porozumienia międzypaństwowego (zob. wzór 1.3).

*Cel porozumienia***Artykuł 1**

Artykuł 1 określa cel i przedmiot porozumienia (na przykład dążenie do jednolitego rozwoju regionu przygranicznego) oraz dziedziny, których ono dotyczy.

*Zakres terytorialny obowiązywania porozumienia***Artykuł 2**

W artykule 2 należy wskazać obszary państw, na których porozumienie to obowiązuje, po dwóch (lub trzech) stronach granicy.

*Zobowiązania***Artykuł 3**

Artykuł ten określa środki umożliwiające realizację celów porozumienia (artykuł 1). W zależności od materialnego przedmiotu porozumienia, może ono przewidywać następujące zobowiązania:

- Strony zobowiązują się do poddania się postępowaniu konsultacyjnemu przed podjęciem decyzji dotyczących różnych przedsięwzięć, które powinny podjąć w ramach i na terytorium ich właściwości;
- Strony zobowiązują się do podejmowania w ramach i na terytorium ich właściwości działań niezbędnych do realizacji celów porozumienia;
- Strony zobowiązują się zaniechać wszystkiego, co byłoby sprzeczne z celami porozumienia.

*Koordynacja***Artykuł 4**

W artykule 4 ustala się, w zależności od uwarunkowań i wymogów każdego z porozumień, warunki realizacji koordynacji:

Article 11

Any member may withdraw from the Group by notifying the Chairman to that effect. The withdrawal of a member from the Group shall not affect its operation unless otherwise decided upon by the Group.

Article 12

The Parties shall inform the Secretary General of the Council of Europe of the conclusion of this agreement and supply him with the text.

2.2. Outline agreement on co-ordination in the management of transfrontier local public affairs

Introductory note

In several States this type of transfrontier co-operation agreement is already possible. Where this is not the case, the conditions under which such an agreement could be used should be defined within the framework of an inter-state agreement (see model agreement 1.3).

*Purpose of the agreement***Article 1**

Article 1 specifies the purpose of the agreement (e.g. harmonious development of frontier regions) and the fields concerned.

*Territory covered by the agreement***Article 2**

Article 2 should specify the territories covered by the agreement on either side (or on all three sides) of the frontier.

*Undertakings***Article 3**

Article 3 should define the means of achieving the aims of the agreement (Article 1). According to the material purpose of the agreement, the following undertakings may be specified:

- the Parties undertake to comply with a prior consultation procedure before reaching decisions on a number of measures they have to take within the limits of their powers and of the territory administered by them;
- the Parties undertake, within their territory and within the limits of their powers, to take the measures necessary to the achievement of the agreement's objectives;
- the Parties undertake to do nothing detrimental to the objectives of this agreement.

*Co-ordination***Article 4**

Article 4 should specify, in accordance with the particular circumstances and requirements of each agreement, the arrangements for co-ordination:

- albo przez wskazanie występującej w zarysie porozumienia 2.1 grupy o kompetencjach ogólnych jako grupy do spraw uzgodnień,
- albo przez stworzenie specjalnej grupy konsultacyjnej zajmującej się przedmiotem porozumienia,
- lub też w drodze zwykłych, bezpośrednich kontaktów na szczeblu odnośnych władz.

*Koncyliacja***Artykuł 5**

Każdy członek grupy do spraw uzgodnień (każda ze Stron, jeśli grupa nie istnieje) może się do niej zwrócić (do drugiej Strony), jeżeli uważa, iż porozumienie nie jest realizowane:

- ponieważ nie przeprowadzono poprzedzających konsultacji;
- ponieważ podjęte działania nie są zgodne z porozumieniem;
- ponieważ nie podjęto działań niezbędnych dla realizacji celów porozumienia.

Jeżeli Strony nie osiągną w tej mierze porozumienia, mogą się zwrócić do komisji koncyliacyjnej, której zlecono nadzór nad przestrzeganiem zobowiązań.

*Instancja nadzorująca***Artykuł 6**

Strony mogą uzgodnić utworzenie specjalnej instancji nadzorującej przestrzeganie zobowiązań; składa się ona z równej liczby rzeczoznawców mianowanych przez obie Strony oraz jednego rzeczoznawcy niezależnego, którego mianowanie lub tryb mianowania zostały wcześniej uzgodnione.

Instancja nadzorująca wydaje opinie dotyczące przestrzegania lub nieprzestrzegania porozumienia. Jest ona upoważniona do ich opublikowania.

Artykuł 7

Strony powiadomią Sekretarza Generalnego Rady Europy o zawarciu niniejszego porozumienia i przekażą mu jego pełny tekst.

2.3 Zarys porozumienia o utworzeniu transgranicznych stowarzyszeń prawa prywatnego*Uwagi wstępne*

Zakłada się, iż władze lokalne jednego państwa mogą uczestniczyć w stowarzyszeniach prawa prywatnego innego państwa w oparciu o te same reguły oraz na tych samych warunkach, które są przewidziane dla uczestnictwa tych władz lokalnych w stowarzyszeniach prawa prywatnego ich własnego państwa. Jeśli nie miałoby to miejsca, możliwość taka powinna być wyraźnie przewidziana w ramach porozumienia międzynarodowego zawartego między odnośnymi państwami (zob. wzorcowe porozumienia międzypaństwowe 1.3 i 1.4).

- either by designating for co-ordination purposes the general purpose group referred to in Outline Agreement 2.1;
- or by providing for the establishment of a specific consultation group for the purpose of this agreement;
- or simply by means of direct bilateral contracts between the authorities concerned.

*Conciliation***Article 5**

Each member of the Group (each Party, if there is no Group) may raise with the Group (the other Party, if there is no Group) any case in which it considers that the agreement has not been observed in that:

- either there has been no prior consultation;
- or the measures taken are not in keeping with the agreement;
- or the measures necessary to the achievement of the aims of the agreement have not been taken.

If the Parties fail to reach agreement, the dispute may be referred to a Conciliation Board entrusted with ensuring compliance with the undertakings entered into.

*Controlling Body***Article 6**

The Parties may agree to set up a specific Controlling Body to ensure compliance with the undertakings entered into, composed of an equal number of experts appointed by each Party and a neutral expert whose appointment or the mode of such appointment shall be provided for in advance.

The Controlling Body shall give an opinion, which it shall have the authority to make public, as to whether the agreement has been observed.

Article 7

The Parties shall inform the Secretary General of the conclusion of this agreement and supply him with the text.

2.3. Outline agreement on the setting up of private law transfrontier associations*Introductory note*

It is assumed that the local authority of one State may belong to a private law association of another State in accordance with the same rules and conditions as apply to that local authority's membership of a private law association in its own State. If such is not the case at present, the possibility should be expressly provided for by means of an inter-state agreement between the States concerned (see inter-state model agreements 1.3 and 1.4).

Zwykle stowarzyszenia prawa prywatnego muszą podporządkować się regułom przewidzianym przez prawo państwa, na którego terytorium stowarzyszenie posiada swoją siedzibę. Poniżej przedstawione są postanowienia, które powinny zawierać statuty tych stowarzyszeń, jeśli nie są one przewidziane przez mające zastosowanie prawo. Ponadto w stosunku do tego rodzaju stowarzyszeń mogą obowiązywać także postanowienia o grupach do spraw uzgodnień (zob. zarys 2.1), po ich odpowiednim dostosowaniu.

Statut określa między innymi:

1. członków-założycieli stowarzyszenia oraz warunki przystąpienia nowych członków;
2. nazwę, siedzibę oraz formę prawną stowarzyszenia (z uwzględnieniem prawa wewnętrznego);
3. cel stowarzyszenia, warunki jego osiągnięcia oraz środki pozostające w dyspozycji;
4. organy stowarzyszenia, a w szczególności zadania i tryb pracy walnego zgromadzenia (reprezentacja i głosowanie);
5. tryb mianowania zarządcy lub sekretarza generalnego oraz jego uprawnienia;
6. zakres zobowiązań członków wobec strony trzeciej;
7. warunki dokonywania zmian w statucie oraz rozwiązania stowarzyszenia;
8. zobowiązanie Stron do powiadomienia Sekretarza Generalnego Rady Europy o utworzeniu stowarzyszenia transgranicznego oraz do przekazania mu pełnego tekstu statutu.

2.4 Zarys umowy (prawa prywatnego) o zagwarantowaniu dostaw i świadczeń między władzami lokalnymi na obszarach przygranicznych

Uwagi wstępne

Zakłada się, iż władze lokalne upoważnione są do zawierania tego rodzaju umów z władzami lokalnymi innych państw. Jeśli nie miałyby to miejsca, możliwość taka powinna być przewidziana w ramach porozumienia międzypaństwowego (zob. wzór 1.4). Chodzi tutaj o typ umów, którymi mogłyby się posługiwać władze lokalne przy sprzedaży, najmie, na rynku pracy, przy dostawach towarów i świadczeń, przy odstąpieniu praw użytkownika itd. Stosowanie przez władze lokalne umów prawa prywatnego jest dopuszczane w mniejszym lub większym zakresie przez wewnątrzpaństwowe przepisy prawne i praktykę, a granica między umowami prawa prywatnego i umowami prawa publicznego jest trudna do przeprowadzenia. Pomimo tego dopuszcza się możliwość stosowania tego typu umów, gdy dotyczą one zgodnie z wiodącą w każdym z państw wykładnią spraw o charakterze komercyjnym lub gospodarczym, które mogłyby być również przedmiotem umów zawartych przez osoby fizyczne lub prawne prawa prywatnego. W przypadku każdego przedsięwzięcia, w którym uczestniczyłyby władze lokalne wykonujące uprawnienia pozostające w wyłącznej kompetencji państw, powinny zostać uwzględnione, oprócz niżej przedstawionych postanowień, także przepisy dodatkowe, zawarte w umowie wzorcowej prawa publicznego (zob. 2.5).

Strony

Artykuł 1 określa strony umowy (oraz wskazuje, czy porozumienie jest otwarte dla innych władz lokalnych, czy też nie).

Private associations are normally required to comply with rules laid down in the law of the country where they have their headquarters. The following list shows the provisions which should be included in their Articles, where this is not specified by law. The provisions governing consultation groups (see outline agreement 2.1) may also apply, *mutatis mutandis*, to associations of this type.

The association's Articles should specify:

1. its founder members and the conditions for the admission of new members;
2. its name, headquarters and legal form (with reference to the relevant national legislation);
3. its object, the manner of achieving this object and the resources at the association's disposal;
4. its bodies and in particular the functions and mode of operation of its General Assembly (representation and voting);
5. appointment of administrators or executive officers and their powers;
6. the extent of members' liabilities vis-à-vis third parties;
7. conditions for modification of the Articles and for winding-up the association;
8. an undertaking by the Parties to inform the Secretary General of the Council of Europe of the formation of a transfrontier association and to supply him with its Articles.

2.4. Outline contract for the provision of supplies or services between local authorities in frontier areas ("private-law" type)

Introductory note

It is assumed that local authorities have the right to conclude such a contract with local authorities of other countries. Where this is not the case, this possibility should be expressly provided for within the framework of an inter-state agreement (see model agreement 1.4). This is a type of contract which may be used by local authorities for sales, leases, works contracts, the supply of goods or services, the granting of operating concessions, etc. Local authorities' use of "private-law" contracts is permitted to varying degrees in national legislation and practice and it is difficult to draw the line between "public-law" and "private-law" contracts. Nevertheless it may be assumed that this type of contract may be used wherever, according to the prevailing interpretation in each particular country, the agreement concerns an operation of a commercial or economic type for which a private person or corporate body could also have contracted. In the case of operations which involve action by local authorities in the exercise of functions reserved to public authority, the supplementary rules specified in the "public-law" outline contract (see 2.5) must be borne in mind, in addition to the provisions set out below.

Parties

Article 1 specifies the Parties (and whether the agreement is open to other local authorities).

Artykuł 2 wymienia problemy związane z ogólnym pełnomocnictwem do zawarcia umowy, a w szczególności jej beneficjentów i warunki. Stosownie do potrzeb zawiera on również konieczne zastrzeżenia związane z zezwoleniami władz nadrzędnych, jeśli wywiera to wpływ na stosowanie umowy.

Przedmiot

Artykuł 3 określa przedmiot umowy z powołaniem się na:

- określone problemy;
- obszary geograficzne;
- podmioty, których dotyczy umowa (gminy, gremia ogólnokrajowe wyposażone w kompetencje lokalne itd.);
- określone formy prawne.

Artykuł 4 określa czas trwania umowy, warunki jej przedłużenia oraz dopuszczalne terminy realizacji.

Postanowienia prawne i finansowe

Artykuł 5 określa miejsce podpisania i wykonania umowy, wskazuje na system prawny umowy (międzynarodowe prawo prywatne) i obowiązujące prawo.

Artykuł 6 omawia stosownie do potrzeb problemy finansowe (rodzaj waluty, w której powinna być uiszczana zapłata, jak również metodę dopasowywania cen przy świadczeniach długoterminowych) oraz problemy ubezpieczeniowe.

Arbitraż

Artykuł 7 przewiduje w razie konieczności postępowanie concyliacyjne oraz określa tryb postępowania arbitrażowego. W razie potrzeby zastosowania postępowania arbitrażowego, komisja arbitrażowa posiadać będzie następujący skład:

- każda ze Stron reprezentująca przeciwne interesy mianuje (alternatywa: prezesi właściwych dla każdej ze Stron sądów administracyjnych mianują) jednego członka komisji arbitrażowej, a Strony mianują wspólnie jednego lub dwóch członków niezależnych, tak aby osiągnąć nieparzystą liczbę członków komisji;
- w przypadku gdy komisja arbitrażowa składa się z parzystej liczby członków i przy równowadze głosów, decyduje głos niezależnego członka komisji.

Zmiany i rozwiązanie

Artykuł 8 określa przepisy obowiązujące w przypadku zmiany lub rozwiązania umowy.

Artykuł 9. Strony powiadomią Sekretarza Generalnego Rady Europy o zawarciu niniejszej umowy oraz przekażą mu jej pełny tekst.

2.5 Zarys umowy (prawa publicznego) o zagwarantowaniu dostaw i świadczeń między władzami lokalnymi na obszarach przygranicznych

Uwagi wstępne

Niniejsza forma umowy jest podobna do formy przewidzianej w punkcie 2.4 (umowy prawa prywatnego). Dotyczy

Article 2 specifies the problems connected with general contractual powers and, in particular, beneficiaries and terms and conditions. It may also, where appropriate, specify the necessary reservations regarding authorisation by higher authorities, where this affects the applicability of the contract.

Object of the contract

Article 3 specifies the object of the contract by reference to:

- specific matters;
- geographical areas;
- corporate bodies (municipalities, national bodies with local powers, etc.);
- specific legal forms.

Article 4 specifies the duration of the contract, the conditions for renewal and any completion dates.

Legal regime and financial provisions

Article 5 indicates the place of signature and performance of the contract and specifies the legal regime by which it is governed (private international law) and the law which applies.

Article 6 deals, where appropriate, with financial questions (currency in which payment is to be made and the mode of price adjustment in the case of long-term services) and insurance.

Arbitration

Article 7 provides, if necessary, for a conciliation procedure and provides for an arbitration procedure. In the event of arbitration, the arbitration board shall be made up as follows:

- each Party with opposing interests (Variant: the presidents of the administrative courts with jurisdiction over each of the parties) shall designate a member of the arbitration board and the Parties shall jointly appoint one or two independent members so that there may be an odd number of members;
- where, there is an even number of members of the arbitration board and the votes are tied, the independent member shall have a casting vote.

Alteration and termination of the contract

Article 8 specifies the rules to apply in the event of alteration or termination of the contract.

Article 9. The Parties shall inform the Secretary General of the Council of Europe of the conclusion of this agreement and supply him with the text.

2.5 Outline contract for the provision of supplies or services between local authorities in frontier areas ("public-law" type)

Introductory note

This type of contract is similar to that dealt with under 2.4 ("private-law" contracts) in that it relates to specific pur-

ona w szczególności spraw koncesji i umów o świadczeniach lub czynnościach publicznych (bądź świadczeniach i czynnościach traktowanych jako „publiczne” przez dane państwo) oraz zapewnienia pomocy finansowej¹⁾ ze strony jednej gminy na rzecz innej gminy lub innego organu po drugiej stronie granicy. Zagwarantowanie tego rodzaju świadczeń o charakterze publicznym niesie ze sobą określoną odpowiedzialność oraz ryzyko i dlatego wymaga włączenia do umowy postanowień dodatkowych, wychodzących poza postanowienia przewidziane dla umowy prawa prywatnego.

Nie wszystkie państwa przewidują zawieranie tego typu umów „transgranicznych”, dlatego też tego rodzaju możliwość oraz ustalenie warunków ich zastosowania powinny być często najpierw uregulowane w porozumieniu między-państwowym (zob. porozumienie wzorcowe 1.4).

Posłużenie się tego rodzaju umową, jej koncepcja oraz realizacja są sprawą prostą. Mogłaby ona w określonych przypadkach eliminować konieczność utworzenia wspólnego organu typu „międzykomunalny związek transgraniczny” (zob. 2.6), co pociąga za sobą inne problemy natury prawnej.

Postanowienia umowne

Jeżeli umowa dotyczy utworzenia lub objęcia zarządu nad majątkiem lub świadczeniem publicznym jednej z władz lokalnych co najmniej w jednym z państw, powinny zostać określone umownie gwarancje, w oparciu o przepisy obowiązujące w tym lub w danych państwach.

Ponadto umowa odnosi się, jeśli jest to konieczne, do następujących szczególnych uwarunkowań:

1. przepisów określających warunki ustanowienia lub funkcjonowania określonego świadczenia (np. plan terminowy, taryfy, warunki użytkowania itd.);
2. szczególnych warunków rozpoczęcia funkcjonowania świadczenia (np. niezbędne zezwolenia, procedury);
3. warunków umowy dotyczącej świadczenia;
4. trybu dostosowania umowy do wymogów interesu publicznego oraz wynikających z tego faktu rozliczeń finansowych;
5. specyfiki stosunków między świadczeniodawcą a świadczeniobiorcą (np. warunki dostępu, podatki itd.);
6. warunków wycofania się, odstąpienia od umowy i jej wypowiedzenia.

Poza wymienionymi szczególnymi uwarunkowaniami obowiązują postanowienia przewidziane w zarysie umowy prawa prywatnego 2.4.

2.6 Zarys porozumienia o utworzeniu organów współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi

Uwagi wstępne

Zakłada się, iż liczne władze lokalne posiadają uprawnienia do utworzenia organów wyposażonych w osobowość

¹⁾ Niniejsze uzgodnienie mogłoby być wykorzystane w szczególności przez władze na obszarach przygranicznych, np. w przypadku zanieczyszczenia środowiska: jedne władze mogłyby złożyć ofertę pomocy finansowej innym władzom po to, by mogły one dokończyć określone działania leżące w zakresie ich właściwości, którymi są zainteresowane jednocześnie władze oferujące pomoc.

poses. This type is more particularly concerned with concessions or contracts for public services or public works (or services or works which are regarded as “public” by one of the countries concerned), or the provision of contributory finance¹⁾, from one authority to another on the other side of the frontier. Such public concessions entail special risks and responsibilities related to the public services provided which require the inclusion in the contract of other provisions in addition to those specified in the model “private-law” contract.

“Transfrontier” contracts of this type are not necessarily permitted in all countries. Consequently, the possibility of such arrangements and the conditions for their use would often first have to be provided for in an inter-state agreement (see model agreement 1.4).

The use of such a contract, which is simple enough to devise and implement, could in some cases obviate the need for a joint agency of the “Transfrontier Syndicate of Local Authorities” type (see 2.6), which raises other legal problems.

Contractual provisions

Where the contract involves the establishment or administration of public property, a public service or facility belonging to a local authority in at least one of the countries, contractual guarantees must be specified in accordance with the rules which apply in the country or countries concerned.

The contract will also, where necessary, make reference to the following specific conditions:

1. the regulations governing the establishment or operation of the facility or service concerned (e.g. timetable, charges, conditions of use, etc.);
2. special conditions governing the setting up of the facility or service (e.g. permits required, procedure, etc.);
3. the conditions of contract for the facility or service;
4. the procedure for adjusting the contract for reasons of public interest and resulting financial compensation;
5. ensuing relations between users of the facility or service and the operator (e.g. conditions of access, charges, etc.);
6. withdrawal from, surrender or termination of the contract.

In addition to these special requirements, the provisions specified in the specimen “private-law” contract 2.4 will also apply.

2.6 Outline agreement on the setting up of organs of transfrontier co-operation between local authorities

Introductory note

It is assumed that several local authorities may get together and form a legally based organisation with a view to

¹⁾ This arrangement might be particularly useful to frontier authorities, e.g. in the case of pollution: one authority might offer another contributory finance to enable it to carry out work within its competence but of value to the first.

prawną, których zadaniem byłoby powołanie i prowadzenie instytucji użyteczności publicznej.

Utworzenie i tryb działania takich zrzeszeń lub związków zależą w głównej mierze od zastosowanych przepisów prawnych oraz od wytycznych zawartych w porozumieniu między państwowym dopuszczającym tę formę współpracy (zob. wzór 1.5).

Poniżej przedstawiono postanowienia, które powinny zostać zamieszczone w statucie, jeśli nie są przewidziane w znajdującym zastosowanie prawie.

Statut określa w szczególności:

1. członków-założycieli zrzeszenia oraz warunki przystąpienia nowych członków;
2. nazwę, siedzibę, okres działania oraz formę prawną zrzeszenia (z uwzględnieniem przepisów ustawy nadającej mu osobowość prawną);
3. zadania zrzeszenia, warunki ich realizacji oraz przewidywane środki zrzeszenia;
4. tryb tworzenia kapitału podstawowego;
5. zakres i granice zobowiązań członków;
6. sposób powoływania i odwoływania zarządcy lub sekretarza generalnego zrzeszenia oraz jego uprawnienia;
7. stosunek zrzeszenia do jego członków, osób trzecich oraz władz nadrzędnych, w szczególności w zakresie ogłaszania bilansu, budżetu i rozliczeń;
8. osoby, którym powierza się prowadzenie finansowego i merytorycznego nadzoru nad działalnością zrzeszenia oraz sprawozdania z działalności kontrolnej;
9. warunki dokonywania zmian statutu i rozwiązania zrzeszenia;
10. przepisy dotyczące spraw kadrowych;
11. przepisy dotyczące języka lub języków roboczych.

providing and operating some public utility, service or facility body.

The creation and functioning of such an association or syndicate will mainly depend on the applicable legislation and the provisions of any previous inter-state agreement authorising this form of co-operation (see model agreement 1.5).

There follows a list of the provisions that the articles of association should include, insofar as they are not embodied in the applicable legislation.

The articles of association should specify *inter alia*:

1. the names of the founding members of the association and the conditions on which new members may join;
2. the name, headquarters, duration and legal status of the association (with references to the law conferring legal status upon it);
3. the object of the association, the way in which it is to be pursued and the resources at the association's disposal;
4. the way in which the registered capital is constituted;
5. the scope and limits of members' liabilities;
6. the procedure for appointing and dismissing administrators or managers of the association, as well as their powers;
7. the associations' relations with its members, third parties and higher authorities, especially as regards the communication of budgets, balance sheets and accounts;
8. the people with responsibility for financial and technical control over the activity of the association and the reports arising out of such control;
9. the conditions for altering the articles of association and for the dissolution of the association;
10. the rules applying to personnel;
11. the rules applying to languages.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych;
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona;
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 10 marca 1993 r.

L.S.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*

288

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 1 kwietnia 1993 r.

w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Europejskiej konwencji ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, sporządzonej w Madrycie dnia 21 maja 1980 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, iż zgodnie z artykułem 9 ustęp 1 Europejskiej konwencji ramowej

o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, sporządzonej w Madrycie dnia 21 maja